

Minister Klimatu i Środowiska

Paulina Hennig-Kloska

BJA-WKR.0931.12.2026.TM
3790098.17294646.14341125
Warszawa, 04-05-2026

Pan
prof. dr hab. Stanisław Drozdowski
Dyrektor
Instytutu Badawczego Leśnictwa
ul. Braci Leśnej 3
Sękocin Stary, 05-090 Raszyn

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Przedstawiam Panu Dyrektorowi wystąpienie pokontrolne z kontroli planowej przeprowadzonej przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska (dalej: MKiŚ) w Instytucie Badawczym Leśnictwa (dalej: Instytut lub IBL) w zakresie wybranych aspektów zarządzania Instytutem, tj.:

- 1) działalności finansowej;
- 2) organizacji i jakości pracy;
- 3) jakości zarządzania.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2024 r. do 19 września 2025 r.

Podstawa prawna:

- 1) art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹;
- 2) art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych² (dalej: uoib);
- 3) obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 17 października 2025 r. ws. wykazu jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Klimatu i Środowiska lub przez niego nadzorowanych³.

Informacja o jednostce kontrolowanej

IBL jest państwową jednostką organizacyjną, wyodrębnioną pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym. Jednostka prowadzi badania naukowe i prace rozwojowe, ukierunkowane na ich wdrożenie i zastosowanie w praktyce. IBL jako instytut badawczy nie należy do sektora finansów publicznych.

Instytut powołano rozporządzeniem Ministra Rolnictwa z dnia 10 lipca 1930 r. jako Zakład Doświadczalny Lasów Państwowych w Warszawie.

IBL działa na podstawie:

- 1) uoib;
- 2) Statutu IBL z 2 czerwca 2024 r.;
- 3) zarządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 20 marca 1934 r. ws. zmiany statutu organizacyjnego Dyrekcji Naczelnej Lasów Państwowych⁴.

Do zadań Instytutu należy w szczególności:

- 1) prowadzenie, upowszechnianie, przystosowywanie oraz wdrażanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych;
- 2) tworzenie naukowych podstaw i inicjowanie racjonalnych form trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej dla wszystkich kategorii własności leśnej;
- 3) wykonywanie analiz, ocen, prognoz, ekspertyz, prac studialnych;
- 4) rozwijanie metod badań naukowych;

¹ T. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 224 ze zm.

² T. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 534 ze zm.

³ M. P. z 2025 r. poz. 1125.

⁴ M. P. z 1934 r. nr 99 poz. 142.

- 5) upowszechnianie i wdrażanie systemów PEFC, FSC, EMAS⁵;
- 6) edukacja leśna społeczeństwa.

Ponadto Instytut może prowadzić inną działalność w zakresie dopuszczonym w Statucie.

W skład struktury organizacyjnej Instytutu wchodzi:

- 1) 9 komórek naukowo-badawczych:
  - a) Zakład Ekologii Lasu;
  - b) Zakład Geomatyki;
  - c) Zakład Hodowli Lasu i Genetyki Drzew Leśnych;
  - d) Zakład Lasów Górskich;
  - e) Zakład Lasów Naturalnych;
  - f) Zakład Ochrony Lasu;
  - g) Zakład Zarządzania Zasobami Leśnymi;
  - h) Laboratorium Chemii Środowiska Przyrodniczego;
  - i) Laboratorium Ochrony Przeciwpożarowej Lasu;
- 2) komórki administracyjno-ekonomiczne i obsługowe:
  - a) Sekretariat;
  - b) Inspektor Ochrony Danych;
  - c) Księgowość;
  - d) Administracja;
  - e) samodzielne stanowiska: ds. BHP, ds. zamówień publicznych, ds. obronności, ds. informacji niejawnych;
- 3) Kolegium Wydawnicze;
- 4) Biblioteka i Wydawnictwa;
- 5) Biuro PEFC Polska;
- 6) Studia Podyplomowe;
- 7) Pełnomocnicy Dyrektora;
- 8) Zespoły Zadaniowe (Komisje Doradcze).

Dyrektorem Instytutu od 18 kwietnia 2024 r. jest prof. dr hab. Stanisław Drozdowski. Wcześniej stanowisko to zajmował prof. dr hab. Jacek Hilszczański - od 1 lipca 2018 r. do 17 kwietnia 2024 r.

OCENA OGÓLNA KONTROLOWANEJ DZIAŁALNOŚCI

[Działalność finansowa] Zarówno w roku 2024, jak i poprzednim, IBL wygenerował zysk, przy czym w 2024 r. wynosił on 3 216 tys. zł, a w roku poprzednim - 5 306 tys. zł (spadek o 39%). Mniejszy zysk w 2024 r. wynikał w szczególności ze wzrostu kosztów usług obcych badawczych (w 54%) i kosztów wynagrodzeń osobowych (w 12%). Głównym źródłem przychodów była sprzedaż prac, w tym naukowo-badawczych, w szczególności na rzecz Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych. Działalność gospodarcza nie została wyodrębniona pod względem rachunkowym i finansowym z głównej działalności Instytutu, co było niezgodne z art. 2 ust. 4 uoib. W 2025 r. przekazano na fundusz rezerwowy odpis w wysokości 251 272 zł, tj. o 6 tys. zł mniejszej niż wymagane 8% zysku, co było niezgodne z art. 19 ust. 1 pkt 2 uoib. Zasady rachunkowości nie określały daty rozpoczęcia eksploatacji oprogramowania księgowego, co było niezgodne z art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. c ustawy o rachunkowości. Finanse prowadzono w oparciu o plany finansowe, które sporządzono z opóźnieniem (luty-marzec danego roku obrotowego), co było niezgodne z art. 18 ust. 10 uoib. Sprawozdanie finansowe za 2024 r. sporządzono i przekazano terminowo do KRS.

Działalność usługowo-badawczą wydzielono w strukturze organizacyjnej oraz w systemie finansowo-księgowym. Koszty pośrednie były rozliczane zgodnie z przyjętymi regulacjami, jak również monitorowano poziom tych kosztów. W 2024 r. wzrosły koszty działalności badawczo-usługowej o 18%, tj. z 38,5 mln zł do 45,6 mln zł. Przyczynił się do tego głównie zwiększony koszt usług obcych (jego udział w strukturze kosztów zwiększył się z 13% w 2023 r. do 22% w 2024 r.). Największy wzrost kosztów odnotowano w Zakładzie Ekologii Lasu (o 81%), w tym wzrost kosztów usług obcych o 347%.

W obszarze zamówień publicznych poniżej 130 tys. zł stwierdzono nieprawidłowości dotyczące udzielania zamówień z pominięciem ustawy Prawo Zamówień Publicznych⁶ (PZP). W 7 z 26 (27%) zamówień, z których 3 dotyczyły robót budowlanych na 189 794 zł netto, a 4 pomiarów elektrycznych na 210 384 zł netto, naruszono art. 29 ust. 2 PZP. Bez zastosowania PZP udzielono

⁵ PEFC (Programme of the Endorsement of Forest Certification) i FSC (Forest Stewardship Council) - systemy certyfikacji lasów. EMAS - wspólnotowy system ekozarządzania i audytu.

⁶ Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1605 ze zm.).

także zamówienia na obsługę cateringową, mimo że jego wartość przekroczyła próg ustawowy 130 tys. zł. Wykonawca otrzymał 229 649 zł netto, czyli o 77% więcej niż przewidywała umowa.

Spośród 26 skontrolowanych zamówień pod kątem prawidłowości szacowania ich wartości, szczegółowo zbadano 3 zamówienia, z czego w 1 przypadku (33%) nierzetelnie oszacowano wartość, wskazując kwotę miesięczną zamiast kwoty całkowitego wynagrodzenia. Dodatkowo 5 z 26 (19%) zamówień udzielono przed zatwierdzeniem dokumentacji przez dyrektora, w tym w jednym przypadku 47 dni wcześniej, co było niezgodne z Instrukcją udzielania zamówień.

W obszarze umów cywilnoprawnych stwierdzono, że w 2 na 5 (40%) zbadanych umów zadania o charakterze statutowym zlecano wykonawcy zewnętrznemu i pracownikowi, pomimo że powinny zostać wykonane w ramach stosunku pracy. W 3 z 5 (60%) przypadków umowy zawarto bez wymaganej analizy rynku, co było niezgodne z Instrukcją udzielania zamówień. Bezasadnie odstąpiono w 1 z 5 (20%) przypadków od naliczenia kary umownej (2 252 zł) za nieterminowe wykonanie dzieła. Stwierdzono również uchybienia w dokumentacji, polegające na braku akceptacji merytorycznej na rachunkach oraz niekompletnym wypełnieniu protokołów odbioru prac. Umowy prawidłowo zabezpieczały interes IBL poprzez określenie: całkowitego wynagrodzenia, kar umownych, warunków rozwiązania umowy oraz klauzul poufności.

Regulacje dotyczące należności określały zasady dochodzenia wierzytelności, jednak nie prowadzono zgodnie z nimi działań windykacyjnych. We wszystkich 6 (100%) badanych sprawach bezasadnie odstąpiono od dochodzenia należności na łączną kwotę 11 060 zł, bez udokumentowania takiej decyzji. W 4 z 6 (67%) przypadków zaniechano wysyłania dłużnikom wezwań, co było niezgodne z procedurą. Natomiast w pozostałych 2 (33%) przypadkach wysłane do dłużników pisma nie miały cech wezwania do zapłaty – brakowało podstawy dochodzonej należności, terminu zapłaty i konsekwencji braku zapłaty. W 2 z 6 (33%) spraw nie przekazano ich do kancelarii prawnej. Stwierdzono również braki w monitorowaniu wierzytelności i dokumentowaniu działań windykacyjnych.

[Organizacja i jakość pracy] Analiza akt 3 pracowników wykazała, że w 2 (67%) przypadkach brakowało umów o zakazie konkurencji z pracownikami inżynieryjno-technicznymi, czym naruszono art. 47 ust. 5 i 7 uoib. Wśród 4 pracowników z dodatkowym zatrudnieniem, w 2 (50%) przypadkach stwierdzono naruszenie zakazu prowadzenia działalności konkurencyjnej wobec IBL. Osoby te wykonywały w drugim miejscu pracy zadania pokrywające się z zadaniami Zakładu Geomatyki. Nieprawidłowości te świadczą o niewystarczającym nadzorze nad dodatkowym zatrudnieniem pracowników. Jeśli chodzi o dyrektora, to uzyskał on zgodę Ministra Klimatu i Środowiska na dodatkowe zatrudnienie, co było zgodne z art. 47 ust. 2 uoib.

W 2024 r. IBL prowadził działalność w oparciu o wszystkie 3 (100%) cele określone w Perspektywicznych kierunkach działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej do 2030 r. Stwierdzono jednak, że dokument został przyjęty w nieprawidłowy sposób. Został jedynie zaopiniowany przez RN, zamiast przez nią ustalony, co było niezgodne z art. 29 ust. 2 pkt 6 uoib. Ponadto w dokumencie nie określono harmonogramu realizacji poszczególnych celów, mierników ich wykonania, a także nie przypisano celów do poszczególnych rodzajów działalności. Plan działalności na 2025 r. ustalono 2 dni po terminie ustawowym określonym w art. 2a ust. 2 uoib.

IBL osiągnął ocenę naukową na poziomie A, co świadczy o wysokim poziomie działalności naukowej. Instytut prowadził badania w oparciu o kompleksowy system etyczny i antykorupcyjny, zobowiązujący pracowników m.in. do składania oświadczeń w zakresie przeciwdziałania korupcji i konfliktom interesów oraz realizacji szkoleń z profilaktyki antykorupcyjnej. Odpowiednio zabezpieczono poufność informacji i możliwość kontrolowania publikacji naukowych. Nie odnotowano przypadków konfliktu interesów.

[Jakość zarządzania] Najistotniejsze nieprawidłowości w tym obszarze dotyczyły zatrudniania ██████████ zastępców dyrektora w latach 2024-2025 dodatkowo na stanowiskach naukowych na ¼ etatu. Stanowiło to naruszenie art. 5 ust. 1-2 i art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (uowk). Łączna kwota wypłaconych im na dodatkowych stanowiskach pracy ██████████

wynosiła 205 804 zł. Jednocześnie dodatkowe zatrudnienie █████ zastępców nosiło znamiona konfliktu interesów.

Wynagrodzenie dyrektora, jego zastępców i głównego księgowego z tytułu pełnionych funkcji mieściło się w limitach określonych w uowk, przy czym █████ wypłacono nienależne świadczenia z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych na kwotę █████ zł.

Nieprawidłowość w zakresie wynagrodzeń pracowników polegała na braku uregulowania dodatku urlopowego dla pracowników naukowych i inżynierjno-technicznych – wartość świadczenia wypłaconego 3 z 4 (75%) badanych pracowników wynosiła █████ zł. Pozostałe zasady wynagradzania uregulowano w zakładowym układzie zbiorowym pracy, zgodnie z art. 77¹ Kodeksu pracy.

W zarządzaniu nieruchomościami oraz infrastrukturą badawczą stwierdzono nieprawidłowości, które wynikały głównie z braku wewnętrznych zasad i procedur zarządzania majątkiem. Najpoważniejszą nieprawidłowością w tym obszarze było błędne waloryzowanie czynszu za najem budynku w Sękocinie Starym, skutkujące zaniżeniem czynszu o 42 744 zł. Przy kolejnej waloryzacji czynsz błędnie ustalono na 25 832 zł miesięcznie zamiast na 33 212 zł (o 22% mniej). W części umów najmu nie zabezpieczono interesu IBL, tj. w 2 z 3 (67%) badanych umów nie przewidziano kaucji, a w 1 z 3 (33%) nie zastosowano klauzuli waloryzacyjnej, mimo że umowę zawarto na czas nieokreślony. Ponadto, w 1 z 3 (33%) umów stawka czynszu za najem garażu znacząco odbiegała od cen rynkowych (o 43%).

Nieprawidłowości dotyczyły także utrzymania budynków, a mianowicie aż 42 z 67 (63%) aktualnych zaleceń sformułowano w toku wcześniejszych przeglądów okresowych. Zaniechania dotyczyły w szczególności budynku biurowego w Krakowie, który z powodu złego stanu technicznego przestał być użytkowany. W latach 2024-2025 Instytut na wynajem pomieszczeń dla Zakładu Lasów Górskich w innym budynku w Krakowie oraz utrzymanie nieużywanego własnego budynku wydał łącznie 236 827 zł, czyli więcej niż oszacowany w 2024 r. koszt generalnego remontu nieużytkowanego budynku (173 293 zł netto). Spośród 19 kontroli stanu technicznego budynków 5 (tj. 26%) przeprowadzono z opóźnieniem od 8 do 129 dni, co było niezgodne z art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane i dodatkowo narażało Instytut na odmowę przyznania odszkodowania w przypadku powstania szkody.

Nie planowano remontów i nie dokumentowano analiz planowanych wydatków. Decydowano o remontach w oparciu o doraźne potrzeby i bieżące koszty utrzymania budynków. Prace remontowe budynków prowadzono tylko w Sękocinie Starym (na które poniesiono 81% kosztów prac remontowych w IBL, tj. 2 063 633 zł) oraz w Warszawie (19% kosztów, tj. 472 474 zł). Tym samym nie realizowano zaleceń pokontrolnych dla innych budynków. Na próbie 7 remontów i modernizacji budynków stwierdzono, że w żadnym z nich (100%) nie dokumentowano zgody Instytutu na prace dodatkowe, w tym w 2 z 7 (29%) przypadków w protokołach odbioru nie opisano, jakie dodatkowe prace zostały wykonane.

W Instytucie na zakup, utrzymanie i modernizację infrastruktury badawczej wydatkowano 126 918 zł, z czego w 2025 r. zakupiono 1 urządzenie badawcze za 26 813 zł zgodnie z obowiązującymi zasadami udzielania zamówień, a nakłady na utrzymanie dotyczyły 7% urządzeń. Średnia wieku wszystkich 194 urządzeń wynosiła ponad 18 lat. W latach 2024-2025 w Instytucie nie wykorzystywano 3 z 10 (30%) kontrolowanych urządzeń badawczych. Brak zasad planowania wydatków na infrastrukturę badawczą utrudniał jej wymianę, remonty i modernizację.

Negatywnie na planowanie wydatków oraz zakres zakupów i prac wpływał brak wewnętrznych zasad zarządzania budynkami i infrastrukturą badawczą. Uregulowano jedynie zbywanie i likwidację majątku, sprzedaż wyposażenia Instytutu oraz wynajem pokoi gościnnych i wiaty grillowej. W regulaminie organizacyjnym zadania utrzymania w należytym stanie budynków i infrastruktury badawczej przypisano Działowi Administracji i kierownikom komórek naukowo-badawczych. Znajdowało to odzwierciedlenie w ich zakresach obowiązków.

USTALENIA SZCZEGÓŁOWE

I. Działalność finansowa

1. [Zamówienia publiczne poza trybem PZP] W latach 2024–2025 (do kwietnia 2025 r.) IBL udzielił zamówień o wartościach przekraczających 5 tys. zł⁷, poza trybami ustawy Prawo zamówień publicznych⁸ (dalej: PZP), odpowiednio na kwotę 13,9 mln zł i 3,6 mln zł.

W IBL opracowano procedurę wspierającą udzielanie zamówień publicznych, jednak nie zapobiegła ona nieprawidłowościom w badanym obszarze. Przy udzieleniu 7 z 26 (27%) badanych zamówień naruszono art. 29 ust. 2 PZP, co skutkowało nieuprawnionym udzieleniem zamówień w częściach.

[Skala] W 2024 r. IBL udzielił 216 zamówień o wartościach przekraczających 5 tys. zł, poza trybami PZP, na łączną kwotę 13,9 mln zł. W 2025 r. (do 30 kwietnia) Instytut udzielił 73 takich zamówień na łączną kwotę 3,6 mln zł.

[Procedura] W 2022 r. opracowano Instrukcję udzielania zamówień⁹ (dalej: Instrukcja zamówień), jednak nie zapobiegła ona nieprawidłowościom w badanym obszarze. Za przygotowanie postępowań o zamówienia publiczne odpowiadał pracownik na samodzielny stanowisku ds. zamówień publicznych.

[Podział zamówień] W 7 z 26 (tj. 27%) badanych zamówień naruszono art. 29 ust. 2 PZP poprzez udzielenie w sposób nieuprawniony zamówienia w częściach. Bez zastosowania PZP udzielono w 2024 r.:

- 3¹⁰ odrębnych zamówień na roboty budowlane temu samemu wykonawcy. Zawarto 3 umowy¹¹ na łączną kwotę 189 794 zł netto i sfinansowano ze środków własnych Instytutu. Zakres prac dotyczył malowania i wymiany wykładzin w budynkach w Sękocinie Starym i Warszawie¹²;
- 4¹³ odrębnych zamówień na przegląd instalacji elektrycznych i odgromowych temu samemu wykonawcy. Zawarto 4 umowy¹⁴ na łączną kwotę 210 384 zł netto i sfinansowano ze środków własnych Instytutu.

Wyjaśniono¹⁵, że zamówienia na roboty budowlane oraz pomiary potraktowano jako odrębne zamówienia ze względu na brak funkcjonalnej lub przedmiotowej całości oraz możliwość ich niezależnej realizacji. W przypadku przeglądów wskazano, że dodatkowe prace w budynku wynajętym szkole wynikały ze zmiany norm.

W badanych sprawach doszło do spełnienia przesłanek warunkujących konieczność traktowania zamówień jako wspólnych: tożsamość przedmiotowa (ten sam rodzaj i przeznaczenie zamówień – odpowiednio malowanie i wymiana wykładzin oraz pomiary), podmiotowa (mogli je wykonać ci sami wykonawcy, co potwierdza zlecenie ich tym samym podmiotom) i czasowa (umowy zawarto w tym samym roku, w krótkich odstępach). Fakt realizacji robót w różnych budynkach nie znosi obowiązku wspólnego szacowania, gdyż zakres prac remontowych był funkcjonalnie tożsamy (dotyczyły budynków Instytutu i uzasadniano je relokacją pracowników oraz zużyciem wykładzin), a pomiary wynikały z przepisów prawa. Różnice norm przy części pomiarów nie znoszą obowiązku agregacji zamówień, zwłaszcza że budynek był wynajmowany na potrzeby szkoły od 2022 r.

2. Z próby 26 zamówień szczegółowo zbadano pod kątem szacowania 3 zamówienia, z których w 1 przypadku (33%) negatywnie należy ocenić udzielenie zamówienia publicznego na kwotę powyżej 130 tys. zł netto (229 649 zł netto) bez zastosowania PZP. Naruszono przez to art. 2 ust. 1 pkt 1 PZP. Mimo przekroczenia wartości umowy, kontynuowano zlecenie usług cateringowych. Umowa ta została zawarta na 130 tys. zł netto, a wykonawca otrzymał 229 649 zł netto. Tym samym przekroczono wartość umowy o 99 649 zł netto (o 77%).

[Udzielenie zamówienia z pominięciem PZP] Z próby 26 zamówień szczegółowo zbadano pod kątem szacowania 3 zamówienia, z których w 1¹⁶ przypadku (33%) udzielono zamówienia o wartości 229 649 zł netto na usługi cateringowe bez zastosowania PZP, czym naruszono art. 2 ust. 1 pkt 1 PZP. Usługi zlecano

⁷ Umowny próg przyjęto w celu wyłączenia zamówień o najniższych wartościach.

⁸ Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1605 ze zm.).

⁹ Wprowadzoną zarządzeniem dyrektora nr 15 z 11 lipca 2022 r. ws. Instrukcji udzielania zamówień w IBL ze zm.

¹⁰ Poz. 26, 103, 107 tabeli zamówień 2024.

¹¹ Umowa: z 1 lutego 2024 r. na kwotę 55 629 zł netto, z 12 czerwca 2024 r. na kwotę 44 147 zł netto, z 21 czerwca 2024 r. na kwotę 90 018 zł netto.

¹² W ramach umowy z 21 czerwca 2024 r. wykonano również ściankę działową, bez wyodrębnienia kosztów jej realizacji.

¹³ Poz. 39, 91, 94, 208 tabeli zamówień 2024.

¹⁴ Umowa: z 28 lutego 2024 r. na kwotę 80 279 zł netto, z 20 maja 2024 r. na kwotę 18 271 zł netto, z 28 maja 2024 r. na kwotę 87 782 zł netto, z 23 grudnia 2024 r. na kwotę 24 052 zł netto.

¹⁵ Pismo dyrektora z 15 września 2025 r.

¹⁶ Poz. 54 tabeli zamówień 2024, dotyczy umowy z 27 lutego 2024 r. na kompleksową obsługę cateringową wydarzeń.

9 razy¹⁷ i należało je traktować jako jedno zamówienie z uwagi na powoływanie się w zapotrzebowaniach na tę samą umowę oraz tożsamość podmiotową, przedmiotową, jak również czasową. Wykonawcą 9 usług była ta sama firma. Usługi cateringowe zlecano pomimo przekroczenia wartości umowy o 99 649 zł (o 77%). Umowę tę zawarto w lutym 2024 r. na kwotę 130 tys. zł netto, a wydatkowano na jej podstawie łącznie 229 649 zł netto. Wartość 130 tys. zł przekoczono już po 2 miesiącach od zawarcia umowy (tj. 29 marca 2024 r.). Świadczy to o braku nadzoru nad realizacją umowy i kontrolowania wartości zamówienia w toku jej realizacji. Zapotrzebowania na kolejne usługi cateringowe podpisywał dyrektor oraz ówczesny zastępca dyrektora [REDAKTOR]. Kwoty do wypłaty zatwierdzał [REDAKTOR], dyrektor albo [REDAKTOR]. Usługę cateringu w kwocie 75 000 zł netto¹⁸ finansowano ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki, a pozostałe usługi w kwocie 154 649 zł netto ze środków własnych.

3. Z próby 26 zamówień szczegółowo zbadano pod kątem szacowania 3 zamówienia, z których w 1 przypadku (33%) do oszacowania wartości zamówienia na usługi prawne przyjęto miesięczne wynagrodzenie wykonawcy zamiast wynagrodzenia całkowitego, co było niezgodne z art. 28 PZP. Pomimo błędnego oszacowania wartości tego zamówienia, kwota wydatkowana z umowy nie przekroczyła 130 tys. zł netto, w związku z czym nie miało to wpływu na tryb udzielenia zamówienia.

[Szacowanie wartości zamówienia] Z próby 26 zamówień szczegółowo zbadano pod kątem szacowania 3 zamówienia, z czego w 1¹⁹ przypadku (33%) nierzetelnie oszacowano wartość zamówienia na usługi prawne, poprzez wskazanie w zapotrzebowaniu miesięcznej wartości netto usługi zamiast całkowitego szacunkowego wynagrodzenia wykonawcy, co było niezgodne z art. 28 PZP. Wniosek o udzielenie zamówienia (tzw. zapotrzebowanie) podpisał 7 maja 2024 r. ówczesny zastępca dyrektora [REDAKTOR]. Nie wyjaśniono²⁰ przyczyny błędnego oszacowania.

Wartość zamówienia powinna być należycie oszacowana, jako całkowite szacunkowe wynagrodzenie wykonawcy bez podatku od towarów i usług, nie zaś wyłącznie miesięczne wynagrodzenie. Szacowanie wartości zamówienia jest podstawowym elementem przygotowania postępowania, gdyż od tej wartości zależą obowiązki zamawiającego przy udzielaniu zamówienia, a także wybór przepisów właściwych do zastosowania w danym postępowaniu. Szacowanie wartości zamówień w ten sposób rodzi ryzyko niestosowania PZP lub wyboru błędnego trybu zamówienia.

4. Na próbie 5 z 26 (19%) badanych zamówień stwierdzono, że wnioski o udzielenie zamówienia (tzw. zapotrzebowania) nie były zatwierdzone przez dyrektora przed zawarciem umów, co było niezgodne z Instrukcją zamówień. Analogiczna sytuacja wystąpiła także przy 4 dodatkowych zleceniach na roboty remontowe. Opóźnienia wynosiły od 2 do 47 dni od zawarcia umów.

[Wnioski na udzielenie zamówienia] W 5²¹ z 26 (19%) analizowanych zamówień stwierdzono, że wnioski o udzielenie zamówienia (tzw. zapotrzebowania) dyrektor zatwierdził dopiero po zawarciu umów, co było niezgodne z Instrukcją zamówień. Podobna sytuacja wystąpiła przy 4²² dodatkowych zleceniach na roboty remontowe. Opóźnienia wynosiły od 2 do 47 dni (średnio 15 dni). Największe opóźnienie dotyczyło modernizacji budynku w Sękocinie Starym²³. Wyjaśniono²⁴, że zawarcie umów przed zatwierdzeniem zapotrzebowań wynikało z niedopatrzeń lub odbywało się bez wiedzy dyrektora, za co miały być wyciągnięte konsekwencje służbowe wobec osób udzielających zamówienia.

5. **[Umowy cywilnoprawne]** W latach 2024-2025 (do 30 kwietnia) w Instytucie podpisano 248 umów cywilnoprawnych, z których 97 (39%) zawarto z pracownikami Instytutu. W IBL obowiązywała procedura zawierania umów cywilnoprawnych, która nie była jednak przestrzegana.

W 2 z 5 (40%) zbadanych umów ich przedmiot dotyczył zadań, które powinny zostać wykonane w ramach stosunku pracy. W jednym przypadku była to recenzja monografii, którą wykonał pracownik Instytutu, a w drugim opracowanie naukowe zlecone wykonawcy zewnętrznemu. W 1 z 5 umów (20%) niezasadnie odstąpiono od naliczenia wykonawcy kary umownej w wysokości

¹⁷ Poz. 40, 54, 80, 121, 128 tabeli zamówień 2024. Ponadto 4 zapotrzebowania na catering, niewykazane w tabeli zamówień i udokumentowane następującymi fakturami: 01/24/03/2024 z 24 marca 2024 r., 02/24/03/2024 z 24 marca 2024 r., 02/07/06/2024 z 7 czerwca 2024 r., 01/04/07/2024 z 4 lipca 2024 r.

¹⁸ Poz. 80 tabeli zamówień 2024.

¹⁹ Poz. 77 tabeli zamówień 2024.

²⁰ Pismo dyrektora z 26 września 2025 r., znak: GK.30.1.2025 KG.

²¹ Zapotrzebowania ZP 39 o nr: 240297, 240384, 240857, 240973, 214035.

²² Zapotrzebowania ZP 39 o nr: 240442, 241256, 241317, 250268.

²³ Zamówienia udzielono 8 stycznia 2025 r., a zapotrzebowanie ZP 39 250268 zostało zaakceptowane 24 lutego 2025 r.

²⁴ Pismo zastępcy dyrektora ds. ekonomicznych z 9 września 2025 r. i pismo dyrektora z 15 września 2025 r.

2 252 zł za nieterminową realizację dzieła. Zawarcia 3 z 5 (60%) badanych umów nie poprzedzono analizą rynku, co było niezgodne z Instrukcją zamówień.

Ponadto nierzetelnie dokumentowano rozliczanie umów cywilnoprawnych – w 3 na 5 (60%) badanych umów na rachunkach brakowało akceptacji merytorycznej, w 2 przypadkach (40%) brakowało potwierdzenia wykonania całego zakresu zleconych zadań.

[Skala] W 2024 r. IBL zawarł 174 umowy cywilnoprawne (wydatkowana kwota wynosiła 566 029 zł)²⁵, w których stroną w 46 (26%) przypadkach byli pracownicy Instytutu (wydatkowana kwota wynosiła 56 205 zł). W 2025 r. (do 30 kwietnia) Instytut zawarł 74 umowy (wydatkowana kwota wynosiła 55 021 zł)²⁶, w których stroną w 51 (69%) przypadkach byli pracownicy Instytutu (wydatkowana kwota wynosiła 5 390 zł).

Kontroli poddano 5 umów cywilnoprawnych²⁷ na łączną kwotę 49 820 zł, w tym 1 umowę z pracownikiem Instytutu. 3²⁸ z 5 (60%) umów sfinansowano ze środków Instytutu, a pozostałe ze środków Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych (dalej: DGLP)²⁹ i Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska³⁰.

[Procedura] Proces zawierania umów cywilnoprawnych uregulowano w Zasadach zawierania umowy zlecenia i umowy o dzieło³¹ (dalej: Zasady zawierania umów). W regulacji określono sposób postępowania w najważniejszych etapach procesu, tj. w przygotowaniu, zawieraniu, realizacji i rozliczaniu umów.

[Przedmiot umów] W 2³² z 5 (40%) badanych umów cywilnoprawnych przedmiot pokrywał się z zakresem zadań pracownika lub komórki organizacyjnej Instytutu. W ramach umowy o dzieło z listopada 2024 r.³³ zlecono pracownikowi Instytutu wykonanie recenzji monografii, będącej zbiorem referatów z Zimowej Szkoły Leśnej, organizowanej przez IBL. Recenzję zlecono, pomimo że konferencja była cyklicznie organizowana przez Instytut, a jej tematyka była zgodna z zadaniami statutowymi IBL. Umowę o dzieło z lutego 2024 r.³⁴ zawarto, mimo że jej przedmiot pokrywał się z zakresem działań Zakładu Ekologii Lasu (dalej: ZEL)³⁵, co było niezgodne z Zasadami zawierania umów. Wyjaśniono³⁶, że zlecano w ramach umów o dzieło recenzje monografii zgodnie z przyjętą od 2018 r. praktyką. W przypadku umowy na opracowania naukowe wyjaśniono, że 2 pracowników ZEL posiadało odpowiednie kwalifikacje do wykonania opracowań, ale z uwagi na ich zaangażowanie w inne projekty, realizację powierzono naukowcowi o znacznym dorobku w tej dziedzinie spoza Instytutu.

Powtarzalny charakter Zimowej Szkoły Leśnej oraz wieloletnia praktyka recenzji monografii referatów z tej konferencji, wpisującej się w zadania statutowe Instytutu, wskazuje, że opracowania były możliwe do przewidzenia jako zadanie w ramach stosunku pracy. Jednocześnie wykonywanie zadań zakładów przez wykonawców zewnętrznych w ramach umów cywilnoprawnych świadczy o niewystarczającej organizacji pracy i zatrudnienia do realizacji podstawowych zadań IBL.

[Rozliczanie umów] Przy rozliczaniu badanych umów stwierdzono, że pomimo zalecenia pokontrolnego z poprzedniej kontroli MKiŚ³⁷:

- 1) w 3³⁸ z 5 (60%) przypadków na rachunkach brakowało akceptacji merytorycznej, co było niezgodne z Zasadami zawierania umów;
- 2) w 2³⁹ z 5 (40%) przypadków - w 4 z 6 (67%) protokołów cząstkowych nie potwierdzono przeprowadzenia przez wykonawcę kalibracji 3 wag z 19 (16%).

Wyjaśniono⁴⁰, że brak akceptacji na rachunkach wynikał z braku miejsca na wzorze rachunku do umowy. Brak potwierdzeń kalibracji wynikał z nieobecności osoby upoważnionej do podpisania protokołu,

²⁵ 132 umowy o dzieło (76%), na które wydatkowano 231 197 zł, 38 umów zlecenia (22%), na które wydatkowano 313 272 zł i 4 umowy o promotorstwo (2%) na które wydatkowano 21 560 zł.

²⁶ 68 umów o dzieło (92%), na które wydatkowano 28 150 zł i 6 umów zlecenia (8%), na które wydatkowano 26 871 zł.

²⁷ Umowy nr: 2/2024, 27/2024, 142/2024, 163/2024 i 1/2025.

²⁸ Umowy nr: 2/2024 z 28 grudnia 2023 r., 142/2024 z 25 października 2024 r. i 1/2025 z 30 grudnia 2024 r.

²⁹ Umowa nr 163/2024 z 4 listopada 2024 r.

³⁰ Umowa nr 27/2024 z 14 lutego 2024 r.

³¹ Wprowadzonych zarządzeniem dyrektora nr 19 z 26 września 2022 r. ws. zawierania umów zlecenia i umów o dzieło.

³² Umowy nr: 27/2024 z 14 lutego 2024 r. i 163/2024 z 4 listopada 2024 r.

³³ Umowa nr 163/2024 z 4 listopada 2024 r.

³⁴ Umowa nr 27/2024 z 14 lutego 2024 r.

³⁵ Część A ust. 1 pkt 1 i 10 Zakresów działania jednostek organizacyjnych IBL (załącznik nr 2 regulaminu organizacyjnego).

³⁶ Pisma dyrektora z 27 sierpnia 2025 r., znak: GK.30.1.2025 MG i z 26 września 2025 r., znak: GK.30.1.2025 KG.

³⁷ Zalecenie nr 5 wydane przez Ministra Klimatu i Środowiska 29 sierpnia 2022 r., znak: BKA-RII.0831.7.2021.TM, dotyczące dochowania rzetelności i staranności przy sporządzaniu zapotrzebowań oraz rozliczaniu umów cywilnoprawnych.

³⁸ Umowy: nr 27/2024 z 14 lutego 2024 r., 142/2024 z 25 października 2024 r. i 163/2024 z 4 listopada 2024 r.

³⁹ Umowy: nr 02/2024 z 28 grudnia 2023 r. i 01/2025 z 30 grudnia 2024 r.

⁴⁰ Pismo dyrektora z 27 sierpnia 2025 r., znak: GK.301.2.2025 MG.

natomiast osoba nadzorująca umowę podpisywała protokoły końcowe po zweryfikowaniu wpisów w książkach urzędzeń oraz bezpośrednio u pracowników obecnych przy wykonaniu prac.

Nieuwzględnienie we wzorze rachunku miejsca na akceptację merytoryczną nie usprawiedliwia jej pominięcia na dokumencie. Nieobecność osoby upoważnionej do podpisania protokołu cząstkowego nie zwalnia z obowiązku potwierdzenia wykonania wszystkich elementów zlecenia.

[Analiza rynku] W przypadku 3⁴¹ z 5 (60%) umów wybór wykonawców nie był poprzedzony analizą rynku, co było niezgodne z Instrukcją zamówień. Wyjaśniono⁴², że recenzentów wybrała Rada Programowa Zimowej Szkoły Leśnej, co uzyskało akceptację Kolegium Wydawniczego, a zlecenia tłumaczeń i opracowań naukowych powierzono osobom o szczególnych kompetencjach, które wcześniej współpracowały z Instytutem.

[Zabezpieczenie interesu IBL w umowach] We wszystkich 5 skontrolowanych umowach (100%) znajdowały się postanowienia zabezpieczające interes Instytut, w szczególności dotyczące kar umownych, możliwości odstąpienia od umowy. Dodatkowo w umowach o dzieło zamieszczono postanowienia dotyczące przeniesienia autorskich praw majątkowych na rzecz IBL. W umowach precyzyjnie określano przedmiot umowy, termin wykonania, wysokość całkowitego wynagrodzenia oraz wskazano pracowników odpowiedzialnych za odbiór przedmiotu umowy. Natomiast w 1⁴³ z 5 (20%) badanych umów nie naliczono kary umownej za 24 dni opóźnienia wykonawcy w przekazaniu tłumaczenia, w wysokości 2 252 zł. Zgodnie z umową Instytut był uprawniony do naliczenia kary umownej w wysokości 0,5% wynagrodzenia całkowitego brutto za każdy dzień opóźnienia. Wyjaśniono⁴⁴, że nie naliczono kary z uwagi na skomplikowany charakter tłumaczonego opracowania.

Nie można zgodzić się z przedstawionymi wyjaśnieniami, ponieważ postanowienia umowy powinny być respektowane niezależnie od stopnia trudności zleconego zadania. Tym bardziej, że przed zawarciem umowy wykonawca otrzymał opracowanie w celu wyceny oraz ustalenia terminu realizacji.

6. [Należności przedawnione] W Instytucie obowiązywały procedury windykacyjne, których jednak nie przestrzegano. Odstąpiono od comiesięcznego sporządzania raportów należności wymagalnych, a w przypadku w 4 z 6 (67%) spraw nie wysłano wezwań do dłużników. W 2 z 6 (33%) przypadków nie skierowano spraw do kancelarii prawnej. We wszystkich 6 przypadkach (100%) nie sporządzono pisemnych decyzji o zaniechaniu dochodzenia należności oraz brakowało korespondencji mailowej z dłużnikami i notatek z rozmów telefonicznych. Ponadto w 2 z 6 (33%) przypadków brakowało na wezwaniach do zapłaty podstawowych informacji. W 2024 r. wartość należności przedawnionych wynosiła 11 060 zł; nastąpił wzrost o 8 193 zł (o 286%) w porównaniu do roku poprzedniego.

[Stan należności] W 2024 r. w odniesieniu do 2023 r. wartość należności przedawnionych wzrosła z 2 867 zł do 11 060 zł (o 286%)⁴⁵. Wyjaśniono⁴⁶, że wynikało to ze wzrostu liczby należności o utrudnionej windykacji.

[Procedura windykacyjna i monitoring windykacji należności] Zasady dochodzenia należności uregulowano w Procedurze windykacyjnej⁴⁷. Za monitoring należności oraz działania polubowne odpowiedzialny był Dział Księgowości, a za dalsze działania - kancelaria prawna. Instytut prowadził ewidencję dłużników, umożliwiającą bieżące raportowanie zaległości i przekroczenia terminów. Jednakże nie przygotowywano comiesięcznych raportów należności wymagalnych (powyżej 30 dni), co było niezgodne z Procedurą windykacyjną oraz zaleceniem pokontrolnym z poprzedniej kontroli MKiŚ⁴⁸. Wyjaśniono⁴⁹, że system finansowo-księgowy umożliwia bieżącą weryfikację nieopłaconych należności, a funkcję raportów pełniły wezwania do zapłaty.

Rezygnacja z przygotowania comiesięcznych raportów należności była niezgodna z Procedurą windykacyjną i mogła utrudniać skuteczny nadzór nad efektywnością działań windykacyjnych.

⁴¹ Umowy: nr: 27/2024 z 14 lutego 2024 r., 142/2024 z 25 października 2024 r. i 163/2024 z 4 listopada 2024 r.

⁴² Pismo dyrektora z 27 sierpnia 2025 r., znak: GK.30.1.2025 MG.

⁴³ Umowa nr 142/2024 z 25 października 2024 r.

⁴⁴ Pismo dyrektora z 27 sierpnia 2025 r., znak: GK.30.1.2025 MG.

⁴⁵ Według stanu na 31 grudnia 2024 r., w porównaniu do 31 grudnia 2023 r.

⁴⁶ Pismo dyrektora z 15 września 2025 r., znak: GK.30.1.2025 KG.

⁴⁷ Wprowadzonej zarządzeniem dyrektora nr 17 z 12 września 2022 r. ws. wprowadzenia Procedury windykacyjnej w IBL.

⁴⁸ Zalecenie nr 1 wydane przez Ministra Klimatu i Środowiska 29 sierpnia 2022 r., znak: BKA-RII.0831.7.2021.TM, dotyczące prowadzenia działań windykacyjnych, w tym regularnego monitorowania i egzekwowania należności.

⁴⁹ Pismo dyrektora z 17 września 2025 r., znak: GK.30.1.2025 KG.

[Dochodzenie należności] Zbadano 6 należności przedawnionych (100%)⁵⁰ na łączną kwotę 11 060 zł⁵¹ i ustalono, że niezgodnie z Procedurą windykacyjną:

- 1) w 4⁵² z 6 (67%) przypadków na łączną kwotę 7 862 zł nie wysłano wezwań do zapłaty;
- 2) w 2⁵³ z 6 (33%) przypadków na łączną kwotę 3 198 zł nie przekazano sprawy do kancelarii prawnej. W obu przypadkach między datą sporządzenia pierwszego wezwania a terminem przedawnienia należności upłynęło ponad 2,5 roku⁵⁴;
- 3) we wszystkich 6 przypadkach (100%) brakowało korespondencji mailowej z dłużnikami i notatek z rozmów telefonicznych.

Ponadto w 2⁵⁵ z 6 (33%) przypadków brakowało na wezwaniach do zapłaty podstawowych informacji dotyczących podstawy dochodzenia należności (poza oznaczeniem numeru dokumentu), rachunku do zapłaty, terminu zapłaty i skutku braku zapłaty, a we wszystkich 6 przypadkach (100%) nie sporządzono pisemnych decyzji o zaniechaniu dochodzenia należności. Nie kierowano pozwów o zapłatę do sądu i nie składano wniosków o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Tym samym, z uwagi na nieprawidłowości w dochodzeniu należności, nie zostały zrealizowane 2 zalecenia pokontrolne z poprzedniej kontroli MKiŚ⁵⁶. Wyjaśniono⁵⁷, że nie wysłano wezwań do dłużników zagranicznych i nie podejmowano dalszych czynności windykacyjnych z obawy przed kosztami. Brak dokumentacji tłumaczono odejściem pracownika, zaś niewystarczającą treść wezwań - przeoczeniem.

Odstąpienie od windykacji było nierzetelne, gdyż zgodnie z Procedurą windykacyjną sprawy niespłacanych należności powinny być przekazane do kancelarii prawnej. Koszty postępowania sądowego ponosi strona przegrana, więc obawa przed ich poniesieniem była nieuzasadniona. Ponadto Procedura windykacyjna przewidywała wysyłanie elektronicznych wezwań do dłużników zagranicznych, które nie generowałyby żadnych kosztów.

7. [Sytuacja finansowa] W 2024 r. IBL osiągnął zysk w wysokości 3 215 891 zł. Zysk ten był jednak mniejszy niż w roku poprzednim, ponieważ przychody wzrosły o 7% (tj. o 3 379 tys. zł), a koszty o 12% (tj. o 5 439 tys. zł). Na spadek zysku wpływ miał głównie wzrost kosztów usług obcych badawczych (w 54%) i kosztów wynagrodzeń osobowych (w 12%). Przy podziale zysku netto za 2024 r. błędnie odpisano kwotę z zysku netto na fundusz rezerwowy, czym naruszono art. 19 ust. 1 pkt 2 uoib. W 2024 r. główne źródło przychodów stanowiły przychody ze sprzedaży prac, w tym naukowo-badawczych, w szczególności pochodzące z DGLP, na poziomie 36%. Po stronie kosztów największą wartość stanowiły wynagrodzenia, na poziomie 44%. Nie stwierdzono trudności z zachowaniem płynności finansowej.

[Wynik finansowy] W 2024 r. Instytut uzyskał dodatni wynik finansowy w wysokości 3 216 tys. zł, co było wynikiem gorszym o 39% od wyniku z roku poprzedniego (5 306 tys. zł)⁵⁸. Mniejszy zysk w 2024 r. wynikał w 54% ze wzrostu kosztów usług obcych badawczych (z 2 401 tys. zł do 6 783 zł) i w 12% ze wzrostu kosztów wynagrodzeń osobowych (z 20 167 tys. zł do 21 229 tys. zł). Wyjaśniono⁵⁹, że wzrost kosztów usług obcych wynikał ze zwiększenia udziału w przychodach projektów realizowanych w konsorcjach, w których IBL był liderem.

Środki na fundusz rezerwowy zostały naliczone niezgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 uoib - z zysku netto za 2024 r. przeznaczono na ww. fundusz 251 272 zł, czyli o 6 tys. zł mniej niż obowiązkowe 8%. Wyjaśniono⁶⁰, że wynikało to z omyłki pisarskiej.

Na koniec 2024 r. wskaźniki finansowe wynosiły: płynność bieżąca - 5,9; płynność przyspieszona - 5,3, płynność natychmiastowa - 3,7. Tak wysokie wartości wskazują na nadpłynność, czyli utrzymywanie nadmiernych środków płynnych w stosunku do zobowiązań bieżących.

[Przychody i koszty] Na etapie planowania budżetu na 2024 r. Instytut przewidywał przychody na poziomie 47 811 tys. zł, a koszty w wysokości 50 328 tys. zł. Przychody wykonano na poziomie 110%, a koszty - 98%.

⁵⁰ Według stanu na 31 grudnia 2024 r., z czego 4 (67%) dotyczyło podmiotów zagranicznych, a 2 (33%) krajowych.

⁵¹ 8 342 zł należność główna i 2 718 zł należne odsetki.

⁵² Poz. 3-6 tabeli należności przedawnionych na 31 grudnia 2024 r.

⁵³ Poz. 1-2 tabeli należności przedawnionych na 31 grudnia 2024 r.

⁵⁴ Wezwania do zapłaty z 19 kwietnia 2022 r., a należności przedawniły się 31 grudnia 2024 r.

⁵⁵ Poz. 1-2 tabeli należności przedawnionych na 31 grudnia 2024 r.

⁵⁶ Zalecenie nr 1 dotyczące prowadzenia działań windykacyjnych, w tym regularnego monitorowania i egzekwowania należności oraz zalecenie nr 2 dotyczące rzetelnego i jednolitego sporządzania wezwań do zapłaty należności, wydane przez Ministra Klimatu i Środowiska 29 sierpnia 2022 r., znak: BKA-RII.0831.7.2021.TM.

⁵⁷ Pisma dyrektora: z 28 lipca 2025 r., znak: GK.30.1.2025 MG i z 17 września 2025 r., znak: GK.30.1.2025 KG.

⁵⁸ Sprawozdanie finansowe za 2024 r.

⁵⁹ Pismo dyrektora z 22 lipca 2025 r., znak: GK.30.1.2025 MG.

⁶⁰ Pismo dyrektora z 18 lipca 2025 r., znak: GK.30.1.2025 MG.

W 2024 r. przychody wzrosły o 7% w porównaniu do roku poprzedniego, wynosząc odpowiednio 52 808 tys. zł i 49 429 tys. zł. Głównym źródłem przychodów była sprzedaż prac, w tym naukowo-badawczych, w wysokości 39 812 tys. zł (75% przychodów ogółem). Największą część środków w roku 2024 Instytut pozyskał z DGLP – 18 872 tys. zł (36% przychodów ogółem). W 2024 r. przychody własne osiągnęły poziom 42 992 tys. zł, z czego 35 028 tys. z tytułu sprzedaży prac, w tym rozwojowych (81%)⁶¹.

Koszty w 2024 r. wzrosły o 12% w porównaniu do roku poprzedniego, wynosząc odpowiednio 49 481 tys. zł i 44 042 tys. zł. Największy udział w kosztach stanowiły wynagrodzenia, które wyniosły 21 792 tys. zł w 2024 r. i 20 909 tys. zł w roku poprzednim (44% i 47% kosztów ogółem). Drugą co do wielkości pozycję kosztów stanowiły usługi obce w wysokości 14 923 tys. zł w 2024 r. i 9 552 tys. zł w roku poprzednim (30% i 22% kosztów ogółem).

8. [Polityka rachunkowości i procedury gospodarowania środkami] W IBL opracowano i przyjęto zasady rachunkowości, w których zdefiniowano koszty pośrednie, odpowiednio je zaklasyfikowano, a także wskazano metodę ich alokacji z wykorzystaniem kluczy podziałowych. Natomiast we wspomnianym dokumencie brakowało daty rozpoczęcia eksploatacji systemu księgowego, co było niezgodne z art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. c ustawy o rachunkowości⁶² (dalej: uor). Oprócz zasad rachunkowości, w Instytucie funkcjonowały również inne procedury gospodarowania środkami, które wspierały zarządzanie finansami poprzez określenie m.in. zasad obiegu dokumentów, sprzedaży wyposażenia czy kontroli wewnętrznej.

[Polityka rachunkowości] Przyjęte w Instytucie zasady rachunkowości⁶³ (dalej: Polityka rachunkowości) nie określały daty rozpoczęcia eksploatacji oprogramowania księgowego, co było niezgodne z art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. c uor. Wyjaśniono⁶⁴, że wynikało to z przeoczenia spowodowanego brakiem szczegółowej analizy uor.

W Polityce rachunkowości ujęto definicję kosztów pośrednich, wskazując, że stanowią one koszty niezaliczane do kosztów bezpośrednich, w tym koszty zakładowe (w przypadku jednostek naukowych) oraz koszty ogólne (w przypadku pozostałych jednostek). Polityka rachunkowości określała ewidencjonowanie kosztów zakładowych i ogólnych odpowiednio na kontach 521 oraz 551 wg rodzaju i miejsca powstania. Ponadto określono metody alokacji kosztów pośrednich, z wykorzystaniem m.in. współczynników narzutu.

[Regulacje finansowe] Oprócz Polityki rachunkowości, w Instytucie funkcjonowały także regulacje gospodarowania środkami finansowymi. Obejmowały one m.in.: procedurę windykacyjną, regulamin kontroli wewnętrznej, instrukcję obiegu dokumentów, a także zasady zawierania umów zlecenia i umów o dzieło.

9. [Działalność inna niż podstawowa] W latach 2024–2025 IBL prowadził działalność gospodarczą w zakresie najmu nieruchomości oraz nieperiodycznych form kształcenia (szkolenia, warsztaty i kursy). Działalność ta nie była wyodrębniona pod względem finansowym, co było niezgodne z art. 2 ust. 4 uoib. Ponadto nie wyodrębniono pod względem rachunkowym działalności dotyczącej nieperiodycznych form szkolenia, co również było niezgodne z art. 2 ust. 4 uoib. Z wynajmu Instytut osiągnął zysk w wysokości 1 648 374 zł.

W latach 2024–2025 IBL prowadził działalność gospodarczą polegającą na wynajmie i nieperiodycznych formach kształcenia (szkolenia, kursy, warsztaty). Z tytułu wynajmu Instytut osiągnął w 2024 r. przychody w wysokości 4 659 755 zł oraz poniósł koszty na kwotę 3 011 381 zł. Zysk z wynajmu wyniósł 1 648 374 zł, co stanowiło 51% zysku w 2024 r. W odniesieniu do nieperiodycznych form kształcenia, ujętych w sprawozdaniu z działalności za 2024 r.⁶⁵, nie było możliwe ustalenie wysokości przychodów oraz kosztów z tej działalności. Kontrolujący nie otrzymali z IBL wydruków księgowych z kont: 506-31, 506-32, 720-31, 730-02, 730-03, 731-31, 731-32, 734-31, 734-32, na których zgodnie z zakładowym planem kont powinny zostać zaksięgowane przychody i koszty związane z tymi formami kształcenia. W związku z tym stwierdzono, że działalność dotycząca nieperiodycznych form kształcenia nie była wyodrębniona rachunkowo, stosownie do art. 2 ust. 4 uoib. Ponadto ustalono, że zarówno działalność dotycząca wynajmu, jak i nieperiodycznych form kształcenia, nie została wyodrębniona finansowo, co było niezgodne z art. 2 ust. 4 uoib. Wyjaśniono⁶⁶, że wyodrębnienie księgowe przychodów i kosztów umożliwia szczegółową analizę obrotów z tych działalności.

Wyodrębnienie księgowe pozwala ustalić wyniki poszczególnych działalności, ale nie zapewnia oddzielenia przepływów pieniężnych na rachunkach bankowych. Zgodnie art. 2 ust. 4 uoib

⁶¹ Plan finansowy na rok 2024 i 2025 oraz jego wykonanie.

⁶² Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 120 ze zm.).

⁶³ Wprowadzone zarządzeniem dyrektora nr 6 z 28 grudnia 2016 r.

⁶⁴ Pismo dyrektora z 26 września 2025 r., znak: GK.30.1.2025 KG.

⁶⁵ Zorganizowanie 3 warsztatów, 2 szkoleń i 1 kursu.

⁶⁶ Pismo dyrektora z 22 września 2025 r., znak: GK.30.1.2025 KG.

wymagane jest równoczesne spełnienie dwóch warunków, tj. wyodrębnienia działalności zarówno pod względem rachunkowym, jak i finansowym (prowadzenie oddzielnych rachunków bankowych). Brak wyodrębnienia pod względem finansowym skutkuje nieprzejrzystością przepływów finansowych.

10. [Koszty działalności badawczo-usługowej] W roku 2024 koszty działalności badawczo-usługowej wzrosły o 18% w porównaniu do roku poprzedniego, z 38,5 mln zł do 45,6 mln zł. Największy wzrost dotyczył usług obcych, co zwiększyło ich udział w strukturze kosztów z 13% do 22%. Dynamiczny wzrost kosztów odnotowano w ZEL, w którym koszty usług obcych wzrosły o 347%, a całkowite koszty komórki o 81%. Stanowiło to najwyższy wzrost spośród wszystkich komórek organizacyjnych IBL, zarówno w ujęciu procentowym, jak i kwotowym. Działalność badawczo-usługowa została wydzielona zarówno w strukturze organizacyjnej Instytutu, jak i w systemie finansowo-księgowym. Koszty pośrednie rozliczono zgodnie z obowiązującymi regulacjami. IBL monitorował koszty pośrednie i podejmował działania w celu ich zmniejszenia.

Działalność badawczo-usługowa została wyodrębniona w strukturze organizacyjnej Instytutu oraz w systemie finansowo-księgowym. Koszty tej działalności były ewidencjonowane w sposób umożliwiający ich jednoznaczny identyfikację, z podziałem na koszty bezpośrednie i pośrednie.

W 2024 r. koszty działalności usługowo-badawczej wyniosły 45 615 655 zł i były wyższe o 7 118 880 zł (o 18%) w stosunku do roku poprzedniego (38 496 775 zł). Główną przyczyną wzrostu kosztów był wzrost w 2024 r. usług obcych o 5 173 132 zł (o 104%) w porównaniu do roku poprzedniego, wynoszący odpowiednio 10 165 250 zł i 4 992 118 zł. Odnotowano również wzrost kosztów pośrednich o 736 994 zł (4%) w stosunku do roku poprzedniego, wynoszący odpowiednio 20 306 781 zł i 19 569 787 zł. Największy udział w strukturze kosztów w 2024 r. miały koszty pośrednie (45% w 2024 r. i 51% w roku poprzednim), wynagrodzenia (24% w 2024 r. i 26% w roku poprzednim) oraz usługi obce (22% w 2024 r. i 13% w roku poprzednim). Największy wzrost kosztów usług obcych miał miejsce w ZEL, w którym koszty te wzrosły o 5 756 643 zł (o 347%) z 1 658 210 zł w 2023 r. do 7 414 853 zł w 2024 r. W 2023 r. usługi obce w ZEL stanowiły 34% kosztów usług obcych w działalności badawczo-usługowej, natomiast w 2024 r. ich udział wzrósł do 73%. Jednocześnie w strukturze kosztów działalności badawczo-usługowej ZEL udział usług obcych zwiększył się z 23% w 2023 r. do 57% w 2024 r. W efekcie całkowite koszty tego zakładu zwiększyły się z 7 230 987 zł do 13 105 940 zł, co oznacza wzrost o 5 874 953 zł, czyli o 81%.

Koszty pośrednie były rozliczane według narzutu procentowego do wynagrodzeń bezpośrednich lub do sumy kosztów bezpośrednich, zgodnie z postanowieniami umów i kalkulacji. W przypadku projektów realizowanych na rzecz DGLP, stosowany był średni współczynnik narzutu, obliczany po rozliczeniu tzw. listy wyjątków. Na próbie 5 projektów⁶⁷ ustalono, że koszty pośrednie zostały rozliczone zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami.

W ramach monitoringu kosztów działalności badawczo-usługowej sporządzano zestawienia według rodzajów, miesięcy oraz kosztów bezpośrednich i pośrednich. Na spotkaniach dyrekcji IBL z kierownikami komórek organizacyjnych i związkami zawodowymi wskazywano konieczność redukcji kosztów poprzez m.in.: 1) ograniczenie usług zewnętrznych; 2) zachęcanie pracowników technicznych do przejścia na stanowiska naukowe; 3) inwestycje obniżające koszty. W listopadzie 2024 r. poproszono kierowników komórek organizacyjnych o propozycje działań zmniejszających koszty pośrednie, z uwagi na prognozowaną stratę w 2025 r.

11. [Plany i sprawozdania finansowe] Podstawą zarządzania Instytutem były roczne plany finansowe, pozytywnie zaopiniowane przez Radę Naukową (dalej: RN). Jednakże sporządzono je z opóźnieniem (luty-marzec danego roku obrotowego), co było niezgodne z art. 18 ust. 10 uoib. Sprawozdanie finansowe za 2024 r. było terminowo sporządzone, poddane badaniu przez biegłego rewidenta, zatwierdzone przez Ministra Klimatu i Środowiska oraz złożone do KRS.

Dyrektor ustalił roczne plany finansowe na lata 2024-2025, które pozytywnie zaopiniowała RN⁶⁸. Plany finansowe przyjmowano w trakcie roku, którego dotyczyły, tj.: 22 lutego 2024 r. i 28 marca 2025 r., co było niezgodne z art. 18 ust. 10 uoib. Wyjaśniono⁶⁹, że plany finansowe były opiniowane na początku roku, zgodnie z planem obrad RN i uwzględniane w planach działalności, a Instytut od pierwszego dnia roku działał w oparciu o niezatwierdzony jeszcze plan finansowy.

Mając na uwadze późne przyjmowanie planów finansowych (luty-marzec), należy wskazać, że podstawą gospodarowania przychodami Instytutu jest roczny plan finansowy (art. 18 ust. 10 uoib).

⁶⁷ Nr: 500463, 500475, 500486, 540103, 540407.

⁶⁸ Uchwały RN z: 22 lutego 2024 r. ws. planu finansowego na 2024 r., 28 marca 2025 r. ws. planu finansowego na 2025 r.

⁶⁹ Pismo dyrektora z 26 września 2025 r., znak: GK.30.1.2025 KG.

Sprawozdanie finansowe za 2024 r. sporządzono terminowo, tj. 31 marca 2025 r., stosownie do art. 52 ust. 1 uor. Sprawozdanie podlegało badaniu przez biegłego rewidenta, zgodnie z art. 64 ust. 1 pkt 4 uor oraz zatwierdzone przez Ministra Klimatu i Środowiska 24 czerwca 2025 r.⁷⁰ Sprawozdanie terminowo złożono do KRS, tj. 3 lipca 2025 r.

12. [Fundusze Instytutu] Instytut posiadał wymagane art. 19 ust. 1 uoib fundusze: statutowy, rezerwowy oraz zakładowy świadczeń socjalnych. Ponadto utworzono fundusz badań własnych, fundusz stypendialny oraz fundusz nagród.

W badanym okresie Instytut posiadał fundusz statutowy, rezerwowy, zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, badań własnych, stypendialny i nagród, co było zgodne z art. 19 ust. 1 i 2 uoib. Na koniec 2024 r. stan funduszu statutowego wynosił 76 147 279 zł, rezerwowego - 1 951 336 zł, zakładowego funduszu świadczeń socjalnych - 307 835 zł, badań własnych - 5 921 707 zł, stypendialnego - 325 921 zł, a nagród - 34 794 zł.

II. Organizacja i jakość pracy

13. [Zakaz konkurencji i dodatkowe zatrudnienie] W Instytucie podpisywano umowy o zakazie konkurencji z pracownikami naukowymi. Natomiast w przypadku 2 z 3 (67%) badanych pracowników inżynieryjno-technicznych stwierdzono brak takich umów, co było niezgodne z art. 47 ust. 5 i 7 uoib. Ustalono, że w 2 z 4 (50%) badanych przypadków pracownicy uzyskali zgodę na dodatkowe zatrudnienie, pomimo że była to działalność konkurencyjna wobec Instytutu, czym naruszono art. 47 ust. 5 uoib. W trakcie kontroli pracownicy poinformowali, że w ramach dodatkowego zatrudnienia byli odpowiedzialni za [REDAKTOWANE].

[REDAKTOWANE]. Zadania te były zbieżne z zadaniami Zakładu Geomatyki, w którym byli zatrudnieni. Pomimo, że we wnioskach o zgodę przywołano przepisy art. 47 ust. 6-7 uoib, a jeden z pracowników oświadczył, że dodatkowe zadania nie są działalnością konkurencyjną względem IBL, zastosowane środki kontrolne okazały się niewystarczające.

[Zakaz konkurencji] Z pracownikami naukowymi zawarto umowy o zakazie konkurencji, co ustalono na próbie 5 z 71 (7%) pracowników naukowych. Natomiast nie zawarto takich umów z 2⁷¹ z 3 (67%) badanych pracowników inżynieryjno-technicznych (co stanowi 3% ogółem), czym naruszono art. 47 ust. 5 i 7 uoib. Za prowadzenie spraw osobowych odpowiedzialni byli pracownicy Sekretariatu IBL. Wyjaśniono⁷², że podstawowymi obowiązkami pracowników inżynieryjno-technicznych były prace w charakterze informatyka i zaopatrzeniowca.

Wyjaśnień tych nie można uznać, ponieważ uoib nie przewiduje wyjątków od obowiązku zawierania z pracownikami inżynieryjno-technicznymi umów o zakazie konkurencji.

[Dodatkowe zatrudnienie] W IBL obowiązywały zasady z 3 listopada 2010 r. dotyczące udzielania zgody na dodatkowe zatrudnienie lub prowadzenie działalności gospodarczej. W badanym okresie 10 pracowników miało takie zgody, stosownie do art. 47 ust. 1 uoib. Dyrektor uzyskał w tym zakresie zgodę ministra⁷³.

Na próbie udzielonych przez dyrektora zgód na dodatkowe zatrudnienie stwierdzono, że 2⁷⁴ z 4 (50%) pracowników naukowych w okresie 2024-2025 prowadziło działalność konkurencyjną względem IBL, co było niezgodne z art. 47 ust. 5 uoib oraz umowami o zakazie konkurencji. W trakcie kontroli pracownicy poinformowali⁷⁵, że w ramach dodatkowego zatrudnienia byli odpowiedzialni za [REDAKTOWANE]. Zadania wykonywane na rzecz podmiotów zewnętrznych⁷⁶ były zbieżne z zadaniami Zakładu Geomatyki⁷⁷. Dodatkowo [REDAKTOWANE] w ramach dodatkowego zatrudnienia uczestniczył też w opracowaniu [REDAKTOWANE]. Pomimo postanowień w umowie o zakazie konkurencji z 2013 r., zobowiązujących pracownika do niewykonywania na rzecz innych podmiotów prac konkurencyjnych⁷⁸, jak i oświadczenia pracownika we wniosku o zgodę, że zakres zadań jest konkurencyjny względem IBL,

⁷⁰ Postanowienie Ministra Klimatu i Środowiska z 24 czerwca 2025 r., znak: DLŁ-WNO.0331.1.2025.BT.

⁷¹ Poz. 95-96 tabeli pracowników naukowych i inżynieryjno-technicznych.

⁷² Pismo dyrektora z 26 września 2025 r., znak: GK.30.1.2025 KG.

⁷³ Pismo Podsekretarza Stanu w MKiŚ z 29 kwietnia 2024 r., znak: BZKL-WK.1201.31.2024.MM.

⁷⁴ Poz. 20 ([REDAKTOWANE]) i 114 ([REDAKTOWANE]) tabeli pracowników naukowych i inżynieryjno-technicznych.

⁷⁵ Pismo [REDAKTOWANE] z 16 września 2025 r. i pismo [REDAKTOWANE] z 15 września 2025 r.

⁷⁶ [REDAKTOWANE]

⁷⁷ Część A ust. 2 pkt 4 Zakresów działań jednostek organizacyjnych IBL (załącznik nr 2 regulaminu organizacyjnego).

⁷⁸ [REDAKTOWANE]

dyrektor i tak zgodził się na dodatkowe zatrudnienie. Wyjaśniono⁷⁹, że na dodatkowe zatrudnienie zgodził się były zastępca dyrektora, [REDAKTOWANE]. Dodatkowo poinformowano, że trwają prace nad zarządzeniem zastrzegającym warunki zgody na dodatkowe zatrudnienie, w tym anulowanie dotychczasowych zgód na czas nieokreślony.

Na dodatkowe zatrudnienie [REDAKTOWANE] zgodzono się [REDAKTOWANE], które nie przewidywało, by pracownicy IBL mogli być równocześnie zatrudnieni w [REDAKTOWANE] oraz zwolnieni z obowiązku niepodejmowania działalności konkurencyjnej wobec Instytutu. W efekcie podjęcia przez [REDAKTOWANE] istotnie ograniczono jego zaangażowanie w zadania IBL, ponieważ [REDAKTOWANE].

14. [Dokumenty strategiczne] IBL posiadał Perspektywiczne kierunki działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej do 2030 r. Jednakże dokument ten nie został ustalony przez RN, a jedynie przez nią zaopiniowany, co było niezgodne z art. 29 ust. 2 pkt 6 uoib. Ponadto w dokumencie tym nie określono harmonogramu wykonania poszczególnych celów, mierników ich wykonania, a także nie przypisano celów do poszczególnych rodzajów działalności. Plan działalności na 2025 r. oraz Kierunkowy plan tematyczny badań naukowych i prac rozwojowych na 2025 r. zostały ustalone przez dyrektora i pozytywnie zaopiniowane przez RN. Jednakże plan działalności na 2025 r. został ustalony 2 dni po terminie, co było niezgodne z art. 2a ust. 2 uoib. Na wybranej próbie ustalono, że cele zapisane w Perspektywicznych kierunkach działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej do 2030 r. i Kierunkowym planie tematycznym badań naukowych i prac rozwojowych na 2024 r., były realizowane.

[Perspektywiczne kierunki] W IBL obowiązują Perspektywiczne kierunki działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej do 2030 r. (dalej: Perspektywiczne kierunki), jednak nie zostały one formalnie ustalone przez RN, a jedynie przez nią zaopiniowane⁸⁰, co było niezgodne z art. 29 ust. 2 pkt 6 uoib.

W Perspektywicznych kierunkach wskazano cele, ale nie przypisano ich do poszczególnych rodzajów działalności, tj. naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej. Nie określono również okresów wykonania poszczególnych celów ani mierników ich wykonania, pomimo sugestii komisji RN na etapie opiniowania w 2021 r. Perspektywicznych kierunków⁸¹.

W 2024 r. IBL realizował główne zadanie Perspektywicznych kierunków oraz określone w nich wszystkie 3 cele strategiczne (100%).

[Kierunkowe plany badań, plany działania] Plan działalności na 2025 r. oraz Kierunkowy plan tematyczny badań naukowych i prac rozwojowych na 2025 r. zostały ustalone przez dyrektora oraz pozytywnie zaopiniowane przez RN. Na próbie 3 z 11 (27%) zadań Kierunkowego planu tematycznego badań naukowych i prac rozwojowych na 2024 r. ustalono, że zostały zrealizowane w 2024 r.

Plan działalności na 2025 r. uwzględniał Kierunkowy plan tematyczny badań naukowych i prac rozwojowych na 2025 r., Perspektywiczne kierunki oraz plan finansowy na 2025 r. Plan ten został jednak ustalony 2 dni po terminie (tj. 2 lipca 2024 r.), co było niezgodne z art. 2a ust. 2 uoib, oraz 2 dni przed zaopiniowaniem przez RN (4 lipca 2024 r.). Wyjaśniono⁸², że w związku z pismem z MKiŚ z 13 czerwca 2024 r., zmieniającym znacznie skład RN, zdecydowano o odwołaniu posiedzenia RN wstępnie zaplanowanego na 27 czerwca 2024 r.

Plan działalności na 2025 r. został ustalony przez dyrektora przed zaopiniowaniem przez RN, dlatego trudno jest uznać, że odroczenie posiedzenia RN miało wpływ na niedotrzymanie terminu ustalenia planu.

15. [Bezstronność i poufność badań naukowych] W celu zachowania bezstronności i etyki badań naukowych, powołana została Komisja ds. etyki badań. IBL wdrożył regulamin określający mechanizmy przeciwdziałania korupcji i konfliktowi interesu, a także regulamin ws. sygnalistów. W latach 2024-2025 nie odnotowano konfliktów interesów. W celu zachowania poufności informacji, podpisywano z pracownikami naukowymi aneksy do umów o pracę, zobowiązujące do przestrzegania regulaminu praw autorskich. Przed opublikowaniem utworów naukowych wprowadzono obowiązek uzyskania zgody dyrektora.

⁷⁹ Pismo dyrektora z 26 września 2025 r., znak: GK.30.1.2025 KG.

⁸⁰ Opinią z 14 stycznia 2021 r.

⁸¹ Opinią z 14 stycznia 2021 r. Komisji RN ds. działalności naukowej ws. Perspektywicznych kierunków.

⁸² Pismo dyrektora z 26 września 2025 r., znak: GK.30.1.2025 KG.

W IBL w celu zachowania bezstronności i etyki badań naukowych powołano w 2024 r. Komisję ds. etyki badań naukowych, której zadaniem było opiniowanie projektów badań i wniosków konkursowych. W 2025 r. wprowadzono Regulamin przeciwdziałania korupcji i konfliktom interesów⁸³, w którym określono mechanizmy przeciwdziałania korupcji i konfliktowi interesu m.in.:

- 1) szkolenia antykorupcyjne;
- 2) monitorowanie działalności pod kątem ryzyka korupcji i podejmowanie środków zaradczych;
- 3) obowiązek zgłoszenia korupcji pełnomocnikowi ds. naruszeń lub dyrektorowi;
- 4) obowiązek informowania przełożonych o okolicznościach mogących wpływać na bezstronność;
- 5) monitoring podległych jednostek w kontekście korupcji i jej zapobiegania.

Regulamin został udostępniony na stronie internetowej IBL, a pracownicy składali oświadczenia o zapoznaniu się z regulaminem. Ponadto w Instytucie obowiązywał Regulamin ws. sygnalistów z 2024 r.⁸⁴, określający zasady i warunki zgłaszania naruszenia prawa. Na stronie internetowej IBL dostępny był Kodeks Etyki Pracownika Naukowego z 2025 r.

W celu zachowania poufności pracownicy naukowcy podpisywali aneksy do umów o pracę, zobowiązujące do przestrzegania Regulaminu praw autorskich z 2022 r.⁸⁵, co ustalono na próbie 4 pracowników naukowych. Regulamin zobowiązywał twórców do zachowania w tajemnicy informacji poufnych oraz stanowiących tajemnicę Instytutu lub kontrahenta IBL oraz uzyskania zgody dyrektora przed publikacją utworu naukowego.

W latach 2024-2025 nie odnotowano przypadków konfliktu interesów.

16. [Ocena parametryczna Instytutu] W ramach ostatniej oceny parametrycznej IBL uzyskał kategorię naukową A, co świadczy o wysokim poziomie działalności naukowej.

W ramach ostatniej oceny parametrycznej za lata 2017-2021 Instytut uzyskał od Ministra Edukacji i Nauki⁸⁶ kategorię naukową A w dyscyplinie nauki ścisłe, co oznacza drugą najwyższą możliwą ocenę w skali kategorii naukowych.

III. Jakość zarządzania Instytutem

17. [Wynagrodzenie kierownictwa Instytutu] W latach 2024-2025 wynagrodzenie dyrektora było prawidłowo wypłacane. W przypadku [REDAKTOR] zastępców dyrektora ([REDAKTOR]) z tytułu dodatkowego zatrudnienia na stanowiskach naukowych nienależnie wypłacono wynagrodzenie na łączną kwotę 205 804 zł, co było niezgodne z art. 5 ust. 1-2 i 11 ust. 1 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi⁸⁷ (dalej: uowk). Ponadto [REDAKTOR] wypłacono nienależne świadczenia z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, na kwotę [REDAKTOR] zł, co było niezgodne z art. 5 ust. 1-2 i art. 11 ust. 1 uowk. Zatrudnienie 2 z 4 (50%) zastępców dyrektora na stanowiskach naukowych nosiło znamiona konfliktu interesów.

[Wynagrodzenie kierownictwa] Wynagrodzenia dyrektora, 4 zastępców dyrektora (z tytułu pełnionej funkcji) i głównego księgowego mieściły się w limitach określonych w art. 8 ust. 5 lit. a uowk. Natomiast [REDAKTOR], oprócz wynagrodzenia, otrzymał w latach 2024-2025 świadczenia z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w wysokości [REDAKTOR] zł, co było niezgodne z art. 5 ust. 1-2 i art. 11 ust. 1 uowk.

[Dodatkowe zatrudnienie zastępców dyrektora] W Instytucie [REDAKTOR] ([REDAKTOR]) zawarto dodatkowe umowy o pracę na stanowiskach naukowych, w wymiarze ¼ etatu. [REDAKTOR] ([REDAKTOR]) poinformowano MKiŚ⁹⁰ o dodatkowym zatrudnieniu zastępców, z uwagi na ich udział w projektach i tematach badawczych oraz niekolidowanie z pełnioną funkcją zastępcy. W [REDAKTOR] przypadków stwierdzono znamiona konfliktu interesów, ponieważ zastępcom powierzono zadania [REDAKTOR], które im podlegały. W jednym przypadku były zastępcą dyrektora [REDAKTOR].

⁸³ Zarządzenie dyrektora nr 5 z 28 marca 2025 r.

⁸⁴ Zarządzenie dyrektora nr 22 z 21 października 2024 r.

⁸⁵ Zarządzenie dyrektora nr 20 z 5 października 2022 r.

⁸⁶ Decyzja Ministra Edukacji i Nauki z 16 lutego 2023 r., znak: DN-WEN.702.166.2021.

⁸⁷ T. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2136.

⁸⁸ [REDAKTOR]

⁸⁹ [REDAKTOR]

⁹⁰ Pisma dyrektora z: [REDAKTOR]

⁹¹ Dotyczy [REDAKTOR]

_____ pełnił funkcję kierownika zakładu, a w drugim przypadku obecny zastępca dyrektora _____ świadczył pracę w IBL będąc jednocześnie przełożonym i podwładnym kierownika zakładu. Wyjaśniono⁹², że zastępcy dyrektora wykonywali zadania w sposób niekolidujący z funkcją kierowniczą. Efektami ich pracy było _____. Były zastępca dyrektora _____, pełniący jednocześnie funkcję kierownika zakładu, podlegał bezpośrednio dyrektorowi.

Łączenie funkcji kierowniczych z zadaniami pracownika naukowego lub kierownika zakładu naukowego może utrudniać właściwy nadzór zastępcy dyrektora nad podległą mu komórką naukową oraz rozłożenie obowiązków z różnych stosunków pracy.

Od 1 stycznia 2024 r. do 8 sierpnia 2024 r. oraz od 1 września 2024 r. do zakończenia czynności kontrolnych (19 września 2025 r.) _____ zastępcom dyrektora, poza wynagrodzeniem z tytułu pełnienia funkcji, wypłacono również _____, co było niezgodne z art. 5 ust. 1-2 i art. 11 ust. 1 uowk. Łącznie wypłacono im kwotę 205 804 zł, z czego na:

_____

Spośród ww. kwot łączna wartość wypłacona ze środków publicznych wyniosła 34 287,09 zł, z czego 14 376,42 zł z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 8 757,93 zł z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, 6 063,43 zł z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz 5 090,31 zł z Centrum Projektów Polska Cyfrowa.

Po zakończeniu czynności kontrolnych dyrektor przedstawił stanowisko¹⁰², że ograniczenia uowk nie obejmują wszelkich przychodów osób podlegających tej ustawie. Poinformował również¹⁰³, że podejmie czynności zmierzające do wyjaśnienia nieprawidłowości w zakresie środków wypłaconych byłemu zastępcy _____ oraz do wdrożenia działań naprawczych.

Art. 5 ust. 1 uowk jednoznacznie określa, że niezależnie od podstawy nawiązania stosunku pracy lub rodzaju umowy cywilnoprawnej, osobom pełniącym w instytutach badawczych funkcje kierownicze przysługuje, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 2-3, wyłącznie wynagrodzenie miesięczne. Pod pojęciem wynagrodzenia miesięcznego należy rozumieć całe uposażenie otrzymywane przez osobę pełniącą funkcję kierowniczą, niezależnie od tytułu prawnego do jego otrzymania.

18. [Zasady wynagradzania pracowników Instytutu] W Instytucie uregulowano zasady wynagradzania pracowników zgodnie z art. 77¹ Kodeksu pracy¹⁰⁴ w zakładowym układzie zbiorowym pracy (dalej: ZUZP), z wyjątkiem dodatku urlopowego przyznanego pracownikom naukowym i inżynierjno-technicznym. W badanym okresie przyznawano 2 rodzaje premii, 4 rodzaje dodatków, 7 rodzajów nagród oraz dodatek urlopowy.

⁹² Pismo dyrektora z 27 sierpnia 2025 r., znak: GK.30.1.2025 MG.

⁹³ _____

⁹⁴ _____

⁹⁵ _____

⁹⁶ _____

⁹⁷ _____

⁹⁸ _____

⁹⁹ _____

¹⁰¹ _____

¹⁰² Pismo dyrektora z 27 lutego 2026 r., znak: S.0810.1.2025.

¹⁰³ Pismo dyrektora z 25 marca 2026 r., znak: S.0810.1.2025.

¹⁰⁴ Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t. j. Dz.U z 2025 r. poz. 277).

W ZUZP z 26 września 2014 r.¹⁰⁵ zgodnie z art. 77¹ Kodeksu pracy określono zasady przyznawania i ustalania wysokości następujących składników wynagrodzenia:

- 1) wynagrodzenie zasadnicze;
- 2) premie: regulaminowa, dodatkowa regulaminowa;
- 3) dodatki: funkcyjny, za wystugę lat, za realizację projektów, za opiekę nad samochodem służbowym;
- 4) nagrody: z zakładowego funduszu nagród, roczna, kwartalna, za stopnie naukowe i tytuł naukowy, za publikacje naukowe z afiliacją IBL, za uzyskanie finansowania projektu w drodze konkursu, jubileuszowa.

Natomiast nie uregulowano zasad przyznawania dodatku urlopowego pracownikom naukowym i inżynieryjno-technicznym. Dodatek przyznawano tym pracownikom jako ekwiwalent za utratę dodatku za realizację projektów podczas urlopu. Dodatek urlopowy wyliczano za każdy dzień urlopu wypoczynkowego, w wysokości średniej dziennej wartości dodatku za realizację projektów z 3 poprzednich miesięcy. W ramach badania wynagrodzeń zastępców dyrektora, w okresie równoczesnego świadczenia pracy jako pracowników naukowych, ustalono, że [REDAKTOR] zastępców dyrektora [REDAKTOR] wypłacono [REDAKTOR] o łącznej wartości [REDAKTOR] zł. Wyjaśniono¹⁰⁶, że nieregulowanie [REDAKTOR] wynikało z przyjętej w Instytucie w 2015 r. praktyki naliczania płac.

Dokumenty regulujące politykę wynagradzania powinny w sposób kompleksowy i jednoznaczny obejmować wszystkie obowiązujące składniki wynagrodzenia oraz zasady ich przyznawania.

Dodatkowo zarządzeniami dyrektora wprowadzono ekwiwalent za pranie odzieży oraz ryczałt za pracę zdalną.

19. [Przypisanie pracownikom zadań dotyczących rozporządzania mieniem] Zgodnie z regulaminem organizacyjnym IBL za utrzymanie budynków i infrastruktury badawczej w należyтым stanie odpowiedzialny był Dział Administracji. Dodatkowo, kierownicy zakładów naukowych i laboratoriów odpowiedzialni byli za infrastrukturę badawczą. Zadania związane z zarządzaniem nieruchomościami i infrastrukturą badawczą określono również w zakresach obowiązków pracowników.

Zadania utrzymania w należyтым stanie budynków i infrastruktury badawczej ujęto w regulaminie organizacyjnym, w części dotyczącej Działu Administracji oraz w zakresach obowiązków jego pracowników. Z kolei kierownikom zakładów naukowych i laboratoriów w regulaminie organizacyjnym przypisano obowiązki dotyczące wykorzystania i odpowiedzialności za powierzoną im komórkom infrastrukturę badawczą. Wszystkim 9 (100%) kierownikom komórek naukowo-badawczych w zakresach obowiązków prawidłowo przypisano obowiązki i odpowiedzialność za powierzone środki materialne.

20. [Zasady zarządzania budynkami i infrastrukturą badawczą] W Instytucie obowiązywały regulacje zbywania i likwidacji rzeczowych składników majątku oraz wynajmu pokoi gościnnych i wiaty grillowej. W IBL nie było procedur zarządzania budynkami i infrastrukturą badawczą. Nie opracowano rocznych ani długookresowych planów remontowych i modernizacji, a o pracach decydowano doraźnie. W efekcie doprowadzono do zaniedbania budynku w Krakowie oraz do nieuprawnionego podziału zamówień na roboty budowlane.

[Regulacje rozporządzania mieniem] W Instytucie ustalono zasady zbywania i likwidacji rzeczowych składników majątku trwałego oraz wyposażenia¹⁰⁷, a także szczegółowy regulamin sprzedaży wyposażenia¹⁰⁸. Regulacje te określały skład i tryb pracy komisji likwidacyjnej, postępowania przy likwidacji rzeczowych składników majątku trwałego i wyposażenia, jak również procedurę sprzedaży ruchomości. Regulamin sprzedaży wyposażenia był zgodny z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 25 września 1993 r. w sprawie zasad organizowania przetargu na sprzedaż środków trwałych przez przedsiębiorstwa państwowe oraz warunków odstąpienia od przetargu¹⁰⁹. Określono również zasady wynajmu pokoi gościnnych i wiaty grillowej¹¹⁰. W Instytucie brakowało regulacji zarządzania budynkami i infrastrukturą badawczą, które wspierałyby proces efektywnego wykorzystania zasobów. Poinformowano¹¹¹, że rozpoczęto prace nad planem zarządzania nieruchomościami i infrastrukturą badawczą.

¹⁰⁵ Wraz z 27 zmianami, z których ostatnią przyjęto 21 października 2024 r.

¹⁰⁶ Pismo dyrektora z 25 sierpnia 2025 r., znak: GK.30.1.2025 MG.

¹⁰⁷ Zarządzenie dyrektora nr 12 z 15 lipca 2024 r. ws. powołania komisji likwidacyjnej oraz instrukcji dotyczącej zasad zbywania i likwidacji składników majątku trwałego oraz wyposażenia w IBL.

¹⁰⁸ Zarządzenie dyrektora nr 13 z 15 lipca 2024 r. ws. wprowadzenia regulaminu sprzedaży wyposażenia stanowiącego własność IBL w Sękocinie Starym.

¹⁰⁹ Dz. U. z 1993 r. nr 97, poz. 443 z późn. zm.

¹¹⁰ Zarządzenie dyrektora nr 22 z 27 października 2022 r. wprowadzające cennik, regulamin i zasady rezerwacji pokoi gościnnych IBL w Sękocinie Starym, Warszawie, Białowieży i Krakowie oraz cennik, regulamin i zasady rezerwacji wiaty grillowej w IBL.

¹¹¹ Pisma dyrektora: z 16 czerwca 2025 r., z 24 lipca 2025 r. i z 1 sierpnia 2025 r. znak: S.0810.1.2025.

Brak przyjętych zasad zarządzania budynkami oraz infrastrukturą badawczą może ograniczać efektywność ich wykorzystania, a także utrudniać planowanie zakupów, remontów i modernizacji.

[Planowanie remontów i modernizacji budynków] W Instytucie nie opracowano rocznych czy też długookresowych planów remontów i modernizacji, które mogłyby usprawnić wyznaczanie priorytetów dla prac budowlanych. Nie planowano również wydatków na realizację tych prac. W rezultacie braku planowania nie wykonano żadnego remontu budynku w Krakowie, mimo jego złego stanu technicznego. Ponadto doszło do nieuprawnionego podziału zamówień na roboty budowlane [szerzej: pkt 1 i 23 Wystąpienia]. Wyjaśniono¹¹², że o remontach i modernizacjach decydowano na bieżąco w oparciu o wyniki kontroli budynków i zgłoszenia z komórek. Natomiast o wydatkach decydowano w oparciu o doraźne okresowe analizy kosztów utrzymania budynków w danym roku obrotowym.

Nieplanowanie remontów i doraźne decydowanie o takich pracach skutkuje wykonywaniem prac bez kompleksowej analizy wszystkich potrzeb. Potwierdza to sytuacja budynku w Krakowie, gdzie mimo złego stanu technicznego nie prowadzono żadnych remontów, w efekcie czego zaprzestano jego użytkowania.

21. [Koszty remontów i modernizacji budynków] W latach 2024-2025 IBL przeprowadził remonty i modernizacje budynków w Sękocinie Starym i Warszawie o wartości 2,5 mln zł. Na próbie 7 z 44 (16%) umów dotyczących remontów i modernizacji stwierdzono, że w każdym z tych przypadków (100%) brakowało udokumentowanej zgody IBL na dodatkowe prace. Ponadto w 2 z 7 (29%) protokołów odbioru nie opisano, jakie prace dodatkowe zostały wykonane.

W latach 2024-2025 w Instytucie przeprowadzono 44 remonty i modernizacje o łącznej wartości 2,5 mln zł, z czego 1,9 mln zł w 2024 r. i 0,6 mln zł w 2025 r. Całość prac sfinansowano ze środków własnych Instytutu. Remonty i modernizacje dotyczyły budynków zlokalizowanych w Sękocinie Starym – 33 remonty/modernizacje o łącznej wartości 2 063 633 zł (tj. 81% wydatkowanych środków) oraz w Warszawie – 11 remontów/modernizacji o łącznej wartości 472 474 zł (19%).

Na próbie 7¹¹³ z 44 (16%) umów na remonty i modernizacje budynków ustalono, że we wszystkich 7 (100%) brakowało udokumentowania zgody Instytutu na prace dodatkowe. W 5¹¹⁴ z 7 (71%) protokołów odbioru zakres wykonanych prac opisano ogólnie, natomiast w pozostałych 2¹¹⁵ (29%) nie było żadnej informacji na ten temat. Wyjaśniono¹¹⁶, że wykonawcy zgłaszali zakres dodatkowych prac osobie upoważnionej do kontaktu ze strony IBL, której zgodę udokumentowano w protokole odbioru.

Nieokreślenie zakresu prac dodatkowych w protokołach odbioru było działaniem nierzetelnym i ograniczającym przejrzystość realizacji prac. Niedokumentowanie zakresu zleconych prac dodatkowych uniemożliwia ich rzetelny odbiór, ponieważ w protokole końcowym należy zweryfikować, czy wszystkie zlecone prace zostały w całości i prawidłowo wykonane. W przypadku sporu z wykonawcą niepełna dokumentacja zleconych prac może utrudniać Instytutowi dochodzenie swoich praw od wykonawcy.

22. [Stan techniczny budynków] IBL zarządzał 24 nieruchomościami¹¹⁷ zlokalizowanymi w 5 miejscowościach (tj. w Sękocinie Starym, Warszawie, Krakowie, Białowieży i Sójkach – gm. Strzelce). Stan 3 poddanych kontroli budynków podlegał okresowym badaniom, przy czym 5 z 19 (26%) okresowych przeglądów przeprowadzono nieterminowo (opóźnienia wynosiły od 8 do 129 dni), co było niezgodne z art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (dalej: upb)¹¹⁸. W nieznacznym stopniu realizowano zalecenia z przeglądów okresowych stanu technicznego budynków – aż 42 z 67 (63%) aktualnych zaleceń sformułowano w toku wcześniejszych przeglądów.

[Nieruchomości zarządzane przez Instytut] IBL na 30 kwietnia 2025 r. zarządzał 24 nieruchomościami: 13 budynkami w Sękocinie Starym, 3 budynkami i 3 lokalami mieszkalnymi w Warszawie, 3 budynkami w Białowieży oraz po 1 budynku w Krakowie i w Sójkach (gm. Strzelce, woj. łódzkie). Spośród 24 budynków 1¹¹⁹ (4%) znajdował się w trwałym zarządzie IBL, a pozostałe 23 (96%) stanowiły jego własność. 15 z 24 (63%) nieruchomości było w całości lub w części wykorzystywanych na cele statutowe, natomiast 8 (33%) nieruchomości było wynajmowanych w całości, a 1 (4%) budynek był wyłączony z użytkowania.

¹¹² Pisma dyrektora: z 16 czerwca 2025 r. i z 17 lipca 2025 r.

¹¹³ Poz. 26, 45, 103, 107, 137, 145 tabeli zamówień 2024 i poz. 33 tabeli zamówień 2025.

¹¹⁴ Poz. 26, 45, 103, 145 tabeli zamówień 2024 i poz. 33 tabeli zamówień 2025.

¹¹⁵ Poz. 107, 137 tabeli zamówień 2024.

¹¹⁶ Pismo dyrektora z 16 września 2025 r.

¹¹⁷ Wg stanu na 30 kwietnia 2025 r.

¹¹⁸ T. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1333 ze zm.

¹¹⁹ Poz. 21 tabeli budynków.

[Przeglądy budowlane] Badaniu poddano dokumentację³¹²⁰ z 24 (13%) budynków Instytutu, w tym książki obiektów budowlanych, protokoły z rocznych (13) i pięcioletnich (6) przeglądów okresowych stanu technicznego budynków, w wyniku czego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) nieterminowo przeprowadzono⁵¹²¹ z 19 (26%) kontroli stanu technicznego budynku, co było niezgodne z art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 upb. Opóźnienia wynosiły od 8 do 129 dni;
- 2) 42¹²² z 67 (63%) zaleceń z aktualnych przeglądów stanowiły zalecenia, które były sformułowane w ramach wcześniejszych przeglądów.

Zdaniem IBL¹²³ kontrole budynków powinny się odbywać co najmniej raz w roku, a rzeczywisty okres między nimi może przekroczyć 12 miesięcy. Wskazano, że nierealizowanie zaleceń wynikało głównie z przeznaczenia budynku w Krakowie do generalnego remontu oraz niskiej istotności części usterek.

Przepisy art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 upb nie definiują roku kalendarzowego, dlatego przegląd powinien być przeprowadzony w ciągu 365 dni lub 5 lat od daty poprzedniego przeglądu. Dodatkowo należy zaznaczyć, że nieterminowe przeglądy oraz nierealizowane zalecenia pokontrolne mogą skutkować odmową przyznania odszkodowania przez ubezpieczyciela w przypadku szkody spowodowanej zaniedbaniem w utrzymaniu należytego stanu budynku¹²⁴.

Dla wszystkich budynków założono i prowadzono książki obiektu budowlanego. Na badanej próbie³¹²⁵ z 24 (13%) budynków zarządzanych przez IBL nie stwierdzono przypadku nieterminowego lub niesystematycznego wprowadzania wpisów w książkach.

23. [Budynek Zakładu Lasów Górskich w Krakowie] Jednym z budynków zarządzanych przez Instytut był budynek Zakładu Lasów Górskich (dalej: ZLG), przy ul. Fredry w Krakowie. IBL zrealizował tylko 1 z 52 (2%) zaleceń wydanych w ramach ostatnich kontroli stanu technicznego tego budynku, a z powodu złego stanu technicznego w kwietniu 2023 r. zaprzestano jego użytkowania. Świadczy to o zaniedbaniach w utrzymaniu tego budynku. W konsekwencji tego IBL musiał wynająć dla ZLG pomieszczenia w innym budynku. W latach 2024-2025 łączne koszty wynajmu pomieszczeń dla ZLG oraz utrzymania nieużytkowanego budynku wyniosły 236 827 zł, czyli były wyższe o 37% od oszacowanych w 2024 r. kosztów generalnego remontu budynku (173 293 zł netto).

Instytut od 1988 r. był właścicielem budynku biurowego przy ul. Fredry w Krakowie, który do 31 marca 2023 r. był siedzibą ZLG. Ze względu na zły stan techniczny tego budynku, w kwietniu 2023 r. przeniesiono ZLG do pomieszczeń wynajmowanych od podmiotu zewnętrznego w innym budynku w Krakowie. W latach 2024-2025 (do 31 sierpnia) na wynajem wydano 207 091 zł. Jednocześnie Instytut ponosił koszty utrzymania nieużywanego budynku przy ul. Fredry w wysokości 29 736 zł.

W ramach ostatnich kontroli stanu technicznego budynku wydano łącznie 52 zalecenia¹²⁶, z czego Instytut zrealizował jedynie 1¹²⁷ (2%). W styczniu 2024 r., analizując możliwość wynajęcia budynku innemu podmiotowi, oszacowano koszty remontu generalnego na 173 293 zł netto, przy dodatkowej partycypacji najemcy w kosztach. W efekcie rezygnacji podmiotu z wynajęcia budynku od IBL, nie kontynuowano wstępnych planów remontu budynku. Wyjaśniono¹²⁸, że Instytut planuje przeprowadzenie remontu, po którym budynek zostanie w połowie przeznaczony na cele statutowe, a w połowie na wynajem.

Zaprzestanie użytkowania budynku przy ul. Fredry w Krakowie z powodu złego stanu technicznego potwierdza zaniedbania w utrzymaniu nieruchomości, przejawiające się w nierealizowaniu zaleceń sformułowanych w toku kontroli okresowych. W efekcie Instytut ponosił koszty związane zarówno z utrzymaniem nieużywanego obiektu, jaki i z wynajmem pomieszczeń, które zbliżone były do oszacowanego kosztu remontu generalnego budynku.

24. [Wynajmowanie/dzierżawa nieruchomości] W latach 2024-2025 w Instytucie obowiązywało 15 umów najmu powierzchni w budynkach, 3 umowy dzierżawy gruntu i 2 umowy najmu gruntu.

¹²⁰ Poz. 4, 20, 21 tabeli budynków.

¹²¹ Poz. 4 (roczny przegląd ogólnobudowlany i gazowy w 2024 r., roczny kominowy w 2024 r., pięcioletni ogólnobudowlany w 2021 r.); poz. 20 (pięcioletni ogólnobudowlany w 2021 r.); poz. 21 (roczny kominowy w 2024 r.).

¹²² 24 zaleceń z przeglądu 5-letniego budynku w Krakowie z 2021 r., 6 zaleceń z przeglądu kominowego budynku w Krakowie z 2024 r., 4 zalecenia z przeglądu elektrycznego budynku w Krakowie z 2021 r., 2 zalecenia z przeglądu rocznego budynku w Krakowie z 2025 r., 2 zalecenia z przeglądu rocznego budynku w Sękocinie Starym z 2024 r. i 4 zalecenia z przeglądu rocznego budynku w Białowieży z 2025 r.

¹²³ Pismo dyrektora z 17 lipca 2025 r.

¹²⁴ § 8 ust. 2 pkt 4, § 21 ust. 1 Ogólnych warunków ubezpieczenia mienia i przerw w działalności.

¹²⁵ Poz. 4, 20, 21 tabeli budynków.

¹²⁶ Z czego: 39 w ramach przeglądu ogólnobudowlanego 5-letniego w 2021 r.; 3 w ramach przeglądu ogólnobudowlanego rocznego w 2025 r.; 6 w ramach przeglądu kominarskiego w 2024 r.; 4 w ramach przeglądu elektrycznego w 2021 r.

¹²⁷ Naprawa instalacji odgromowej.

¹²⁸ Pisma dyrektora: z 1 sierpnia 2025 r., znak: S.0810.1.2025 i z 26 września 2025 r., znak: GK.30.1.2025 KG.

Z tytułu najmu i dzierżawy Instytut osiągnął w 2024 r. zysk w wysokości 1,6 mln zł. Stwierdzono również w 1 z 3 przypadków (33%) nieprawidłowe obliczanie waloryzacji czynszu, w wyniku czego przychody z najmu za okres od września 2024 r. do sierpnia 2025 r. zmniejszyły się o 42 744 zł (o 13%). Przy waloryzacji na kolejne 12 miesięcy błędnie ustalono czynsz na poziomie 25 832 zł zamiast 33 212 zł miesięcznie (o 22% mniej). W 2 z 3 (67%) umów najmu brakowało zabezpieczenia interesu Instytutu w postaci kaucji, a w 1 z 3 (33%) – klauzuli waloryzacyjnej. Ponadto w 1 z 3 umów obowiązujący czynsz znacząco odbiegał od poziomu rynkowego (o 43%) i mógł zostać ustalony poniżej cen rynkowych już w 2021 r.

[Skala] Instytut w latach 2024-2025 realizował łącznie 20 umów najmu/dzierżawy, z czego 15 umów najmu (powierzchni biurowej, magazynowej, mieszkań i garaży), 3 umowy dzierżawy gruntu i 2 umowy najmu gruntu. Na 30 kwietnia 2025 r. Instytut wynajmował ogółem 39% powierzchni budynków (tj. 9 241 z 23 907 m²). Największy udział wynajmowanej powierzchni dotyczył budynków w Warszawie (4 853 m², tj. 53%) i w Sękocinie Starym (4 180 m², tj. 45%). W pozostałych lokalizacjach udział wynajmowanej powierzchni był poniżej 2%. Instytut nie wynajmował powierzchni budynku w Krakowie. W 2024 r. z najmu i dzierżawy Instytut uzyskał przychody w wysokości 4 659 755 zł oraz poniósł koszty w kwocie 3 011 381 zł. W rezultacie osiągnął zysk w wysokości 1 648 374 zł.

[Zmiana wysokości czynszu] W przypadku 1¹²⁹ z 3 badanych umów najmu (33%) IBL przy waloryzacji błędnie ustalił czynsz miesięczny za okres od września 2024 r. do sierpnia 2025 r. w wysokości 24 934 zł zamiast 28 496 zł. Było to niezgodne z umową z 2022 r.¹³⁰. W wyniku tego przychody zmniejszyły się o 42 744 zł (o 13% przychodów z tej umowy). Podobnie przy waloryzacji czynszu na kolejne 12 miesięcy, błędnie ustalono czynsz na poziomie 25 832 zł zamiast 33 212 zł miesięcznie (o 22% mniej). Wyjaśniono¹³¹, że do waloryzacji błędnie przyjęto wartość z poprzedniego okresu rozliczeniowego, zamiast z umowy, po czym skorygowano czynsz.

Pomimo korekty czynszu, jego wartość nadal nie była zgodna z umową. Czynsz powinien być waloryzowany corocznie w sposób narastający, a następnie powiększany o współczynnik waloryzacji. Instytut zastosował jedynie coroczną zmianę współczynnika, pomijając narastającą waloryzację czynszu, co należy uznać za działanie nierzetelne i prowadzące do zaniżenia przychodów z najmu.

[Zabezpieczenie interesu IBL w umowach najmu] Na próbie 3¹³² z 20 (15%) umów najmu ustalono, że uwzględniały one kary umowne oraz możliwości ich wypowiedzenia. Natomiast 2¹³³ z 3 (67%) umów nie zawierały zabezpieczenia w formie kaucji. Przy czym w 1¹³⁴ z nich (33%) nie było również postanowienia o waloryzacji czynszu, mimo że obowiązywała ona na czas nieokreślony. Tym samym nie stosowano jednolitych postanowień przy zawieraniu umów najmu. Wyjaśniono¹³⁵, że brak zabezpieczeń wynikał z wiarygodności najemców. Natomiast w przypadku umowy zawartej z [REDAKTOWANE] w pełni rekompensowała ewentualny zysk z najmu i zabezpieczała wykonanie zobowiązań umownych.

Klauzule waloryzacyjne pomagają chronić interes IBL przed utratą realnej wartości czynszu, co miało miejsce przy najmie garażu. Natomiast kaucja to zabezpieczenie na wypadek, gdyby najemca nie wywiązał się z umowy lub wyrządził szkody. Jeśli najemca jest wiarygodny, takie postanowienia nie powinny stanowić przeszkody w zawarciu umowy.

[Ustalanie wysokości czynszu] Na próbie 3¹³⁶ z 20 (15%) umów stwierdzono, że w 1 przypadku (tj. 33%) czynsz wskazany w umowie najmu garażu¹³⁷, wynoszący 248 zł miesięcznie, został ustalony poniżej cen rynkowych. Ustalona w 2021 r. stawka czynszu (16 zł za m²) odbiegała w 2025 r. od stawki rynkowej (28 zł za m²) podobnych obiektów w okolicy o 43%¹³⁸. Nawet po uwzględnieniu waloryzacji za lata 2021-2024 (do 23 zł za m²)¹³⁹, stawka czynszu byłaby niższa o 18% od stawki rynkowej. Wyjaśniono¹⁴⁰, że czynsz najmu garażu ustalił [REDAKTOWANE], porównując podobne obiekty w okolicy.

¹²⁹ Poz. 4 wykazu umów najmu/dzierżawy nieruchomości.

¹³⁰ Umowa z 31 sierpnia 2022 r.

¹³¹ Pismo zastępcy dyrektora ds. ekonomicznych z 3 września 2025 r.

¹³² Poz. 4, 7 i 11 wykazu umów najmu/dzierżawy nieruchomości.

¹³³ Poz. 7 i 11 wykazu umów najmu/dzierżawy nieruchomości.

¹³⁴ Poz. 7 wykazu umów najmu/dzierżawy nieruchomości.

¹³⁵ Pismo dyrektora z 28 lipca 2025 r.

¹³⁶ Poz. 4, 7 i 11 wykazu umów najmu/dzierżawy nieruchomości.

¹³⁷ Umowa z 8 października 2021 r. (poz. 7) zawarta z [REDAKTOWANE].

¹³⁸ Ustalono w oparciu o informacje ze strony internetowej www.olx.pl, dotyczące wynajmu 4 garaży i zadaszonych stanowisk postojowych w promieniu 5 km od Sękocina Starego.

¹³⁹ Tj. 39%.

¹⁴⁰ Pismo dyrektora z 28 lipca 2025 r.

Ustalona w umowie stawka czynszu odbiegała znacząco od stawek rynkowych, co skutkowało zanizaniem przychodów z najmu i stanowiło działanie niegospodarne.

25. [Zarządzanie infrastrukturą badawczą] IBL zarządzał przestarzałą infrastrukturą badawczą, której średnia wieku wynosiła ponad 18 lat, z czego tylko 7% urządzeń miało mniej niż 10 lat. Wydatki na zakup, utrzymanie i modernizację infrastruktury badawczej wyniosły 126 918 zł, z czego 26 813 zł wydatkowano na zakup 1 urządzenia, który przeprowadzono zgodnie z Instrukcją udzielania zamówień w IBL. Nakłady na utrzymanie infrastruktury badawczej (serwis, naprawa i remonty) dotyczyły tylko 7% urządzeń. W Instytucie brakowało określonych zasad zarządzania i planowania wydatków finansowych na infrastrukturę badawczą, co utrudniało jej wymianę, remonty i modernizację. Na próbie 10 urządzeń stwierdzono, że 30% z nich nie było wykorzystywanych. Zgodnie z wewnętrznymi regulacjami zlikwidowano urządzenia o łącznej wartości 502 961 zł.

[Infrastruktura badawcza Instytutu] W latach 2024-2025 Instytut zarządzał 194 urządzeniami infrastruktury badawczej, z czego 97% stanowiły urządzenia użytkowane co najmniej od kilkunastu lat. Średnia wieku infrastruktury badawczej przekraczała 18 lat. Wśród wszystkich urządzeń:

- 1) 13 sztuk (7%) miało mniej niż 10 lat, a ostatnie urządzenie zakupiono w maju 2025 r.;
- 2) 113 urządzeń (58%) mieściło się w przedziale 10 a 20 lat;
- 3) 51 sztuk (26%) było eksploatowanych od 20 do 30 lat;
- 4) 15 urządzeń (8%) przekraczało 30 lat użytkowania;
- 5) 2 urządzeniom (1%) nie przypisano daty zakupu lub wytworzenia.

W Instytucie nie wdrożono procedury lub innej wewnętrznej regulacji dotyczącej zarządzania infrastrukturą badawczą. Brakowało także systemu zawierającego bieżące, aktualizowane informacje o urządzeniach wykorzystywanych w badaniach naukowych. Wyjaśniono¹⁴¹, że wiedzę o aktualnym wykorzystaniu infrastruktury badawczej posiadają kierownicy komórek naukowych, którzy również decydują o udostępnianiu sprzętu innym zespołom.

Brak określonych zasad zarządzania infrastrukturą badawczą oraz niedostępność informacji o jej stanie i wykorzystaniu może skutkować nieefektywnym zarządzaniem zasobami, a także utrudniać planowanie zakupów, modernizacji i remontów, co w konsekwencji może ograniczać potencjał naukowy Instytutu.

[Stan techniczny i wykorzystanie sprzętu] IBL na utrzymanie urządzeń infrastruktury badawczej poniósł wydatki w wysokości 52 457 zł w 2024 r. i 47 648 zł w 2025 r.¹⁴² Środki poniesiono na serwis, naprawę i przeglądy, które dotyczyły 7% urządzeń infrastruktury badawczej. Na próbie 10¹⁴³ ze 194 (5%) urządzeń badawczych stwierdzono, że 3¹⁴⁴ (30%) urządzenia nie były wykorzystywane, jak również nie posiadały dokumentów potwierdzających ich sprawność, serwisowanie czy wykonywanie przeglądów technicznych. Wyjaśniono¹⁴⁵, że urządzeń nie wykorzystywano od kilku lat ze względu na ich wiek, nieprzydatność do użytku we współczesnych badaniach lub uszkodzenie, a ich dalsze utrzymywanie wynikało z wymagań wykonywania w niektórych projektach pomiarów na starszej aparaturze badawczej.

Brak jednolitego prowadzenia oraz dokumentowania przeglądów technicznych i konserwacji utrudnia ocenę stanu infrastruktury badawczej. W efekcie utrzymywane są urządzenia przestarzałe, niesprawne lub nieużywane, co ogranicza efektywność wykorzystania potencjału badawczego Instytutu. Niskie nakłady na remonty i unowocześnienie sprzętu badawczego świadczą o niskim priorytecie utrzymania i modernizacji infrastruktury badawczej. Zwiększa to ryzyko jej degradacji oraz spadku efektywności badań. Ponadto brak serwisowania infrastruktury badawczej może wyłączać odpowiedzialność ubezpieczyciela w przypadku ich utraty, zniszczenia lub uszkodzenia¹⁴⁶.

[Zakupy i gospodarowanie infrastrukturą badawczą] Proces zakupu urządzeń infrastruktury badawczej określała Instrukcja zamówień. W Instytucie nie funkcjonowały odrębne regulacje planowania wymiany, zakupu oraz zapewnienia źródeł finansowania infrastruktury badawczej. Nie analizowano potrzeb zakupowych i modernizacyjnych w dłuższej perspektywie czasowej. Wyjaśniono¹⁴⁷, że nie opracowywano planów zakupów, modernizacji czy wymiany infrastruktury badawczej, ponieważ jej rozwój był uzależniony

¹⁴¹ Pisma: dyrektora z 28 lipca 2025 r. i zastępcy dyrektora ds. ekonomicznych z 9 września 2025 r.

¹⁴² Do 28 lipca 2025 r.

¹⁴³ Poz. 47, 83, 85, 110, 112, 119, 140, 158, 175, 186 tabeli infrastruktury badawczej.

¹⁴⁴ Poz. 158, 175, 186 zestawienia infrastruktury badawczej.

¹⁴⁵ Pisma: dyrektora z 24 lipca 2025 r., dyrektora z 1 sierpnia 2025 r., znak: S.0810.1.2025 i zastępcy dyrektora ds. ekonomicznych z 9 września 2025 r.

¹⁴⁶ § 19 ust. 2 lit. c, g Ogólnych warunków ubezpieczenia sprzętu elektronicznego.

¹⁴⁷ Pisma dyrektora z 16 czerwca 2025 r. i z 1 sierpnia 2025 r., znak: S.0810.1.2025.

od rodzaju, liczby i sposobu finansowania zadań badawczych. Zakupy przeprowadzono doraźnie, po analizie zasadności i pilności zakupu oraz dostępności środków finansowych. Dodatkowo poinformowano, że Instytut jest na etapie opracowywania dokumentu strategicznego, dotyczącego m.in. planowania inwestycji, konserwacji i remontów infrastruktury badawczej.

W latach 2024-2025 Instytut nabył wyłącznie 1 urządzenie infrastruktury badawczej (czytnik do wykrywania wirusów) o wartości 26 813 zł. Zakup przeprowadzono zgodnie z Instrukcją zamówień. Poza zakupem czytnika nie podejmowano innych działań mających na celu zwiększenie potencjału infrastruktury badawczej. Wyjaśniono¹⁴⁸, że niski poziom zakupów wynikał z ograniczonych środków budżetowych, skoncentrowania się na bieżącej działalności przy wykorzystaniu posiadanych zasobów technicznych oraz konieczności aktualizacji strategii rozwoju.

Zróznicowany rodzaj, skala, czy sposób finansowania zadań badawczych nie uzasadniają braku planowania modernizacji infrastruktury badawczej, np. w oparciu o ocenę stopnia jej zużycia czy intensywności wykorzystania. Ograniczenie takich działań może prowadzić do zmniejszenia potencjału naukowego Instytutu, a także obniżyć jego konkurencyjność.

[Likwidacja infrastruktury badawczej] W badanym okresie zlikwidowano 26 urządzeń infrastruktury badawczej, o łącznej wartości 502 961 zł. Na próbie 3¹⁴⁹ z 26 (12%) zlikwidowanych urządzeń ustalono, że były one wycofane z użytkowania z powodu ich uszkodzenia oraz braku zdolności do dalszego użytkowania. Likwidacje przeprowadzono zgodnie z obowiązującą regulacją¹⁵⁰. Wyjaśniono¹⁵¹, że nie modernizowano lub nie remontowano sprzętu przeznaczonego do likwidacji z uwagi m.in. na przestarzałość sprzętu i jego oprogramowania, czy brak dokumentacji technicznej.

Biorąc pod uwagę przedstawione w wystąpieniu pokontrolnym oceny i ustalenia oraz przekazane informacje¹⁵², zalecam Panu Dyrektorowi:

1. Zapewnienie zgodności wynagradzania kierownictwa IBL z wymogami uowk, ze szczególnym uwzględnieniem zaprzestania wypłacania wynagrodzeń i innych świadczeń na dodatkowo zajmowanych w Instytucie stanowiskach oraz świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.
2. Zwrot środków publicznych w kwocie 34 287,09 zł, wypłaconych z naruszeniem uowk wraz z odprowadzonymi składkami z tego tytułu, na rzecz podmiotów, które przekazały te środki.
3. Kompleksowe uregulowanie w ZUZP zasad wynagradzania pracowników oraz wyeliminowanie przypadków przyznawania pracownikom świadczeń nieprzewidzianych w tej regulacji.
4. Wzmocnienie nadzoru nad procesem przygotowywania, udzielania i realizacji zamówień publicznych w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości w tym obszarze, w szczególności w zakresie nierzetelnego szacowania wartości zamówień, nieuprawnionego podziału zamówień na części, udzielania zamówień przed zatwierdzeniem zapotrzebowań przez dyrektora oraz dalszego zlecania usług po przekroczeniu wartości umowy.
5. Podjęcie skutecznych działań służących wyeliminowaniu nieprawidłowości w obszarze umów cywilnoprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem przypadków zlecenia zadań o charakterze statutowym, braku analizy rynku, niezastosowania kary umownej oraz nierzetelnego dokumentowania rozliczania umów w ramach rachunków i protokołów odbioru prac.
6. Wzmocnienie nadzoru nad monitorowaniem i windykacją należności, w szczególności w zakresie cyklicznego raportowania należności wymagalnych, kierowania prawidłowych wezwań do zapłaty do wszystkich dłużników, terminowego przekazywania spraw do kancelarii prawnej, prawidłowego dokumentowania działań windykacyjnych oraz decyzji o zaniechaniu dochodzenia należności.
7. Podjęcie skutecznych działań zmierzających do zapewnienia racjonalnego zarządzania nieruchomością IBL w Krakowie w oparciu o kompleksową analizę, uwzględniającą w szczególności stan techniczny tej nieruchomości, niezbędne koszty jej utrzymania

¹⁴⁸ Pismo dyrektora z 24 lipca 2025 r.

¹⁴⁹ Poz. 2, 18, 21 tabeli infrastruktury badawczej.

¹⁵⁰ Instrukcją dotyczącą zasad zbywania i likwidacji składników majątku trwałego oraz wyposażenia IBL, wprowadzoną zarządzeniem dyrektora nr 12 z 15 lipca 2024 r.

¹⁵¹ Pismo dyrektora z 24 lipca 2025 r.

¹⁵² Pismem dyrektora z 27 lutego 2026 r., znak: S.0810.1.2025.

i remontów, koszty najmu powierzchni zastępczej w Krakowie oraz różne możliwości wykorzystania lub przeznaczenia tej nieruchomości.

8. Wprowadzenie rozwiązań proceduralnych i organizacyjnych w zakresie zarządzania nieruchomościami, mających na celu zapewnienie:
  - a) kompleksowego i rzetelnego planowania remontów i modernizacji budynków,
  - b) odpowiedniego nadzoru nad stanem technicznym budynków, ze szczególnym uwzględnieniem terminowej kontroli ich stanu oraz realizacji zaleceń pokontrolnych,
  - c) rzetelnego dokumentowania zakresu i odbioru wykonanych prac, w szczególności prac dodatkowych.
9. Przeprowadzenie kompleksowego przeglądu posiadanej infrastruktury badawczej oraz opracowanie dokumentacji w zakresie efektywnego i racjonalnego zarządzania taką infrastrukturą, ze szczególnym uwzględnieniem planowania i realizowania jej zakupów, konserwacji i remontów.
10. Wzmocnienie nadzoru nad przestrzeganiem zakazu prowadzenia działalności konkurencyjnej wobec Instytutu, z uwzględnieniem art. 47 ust. 1 oraz 3-7 uoib, a w szczególności:
  - a) zawarcie ze wszystkimi zatrudnionymi pracownikami naukowymi i inżynierijno-technicznymi umów o zakazie konkurencji;
  - b) przeprowadzenie weryfikacji wyrażonych pracownikom zgód na dodatkowe zatrudnienie w ramach stosunku pracy lub prowadzenia działalności gospodarczej oraz wycofanie ich w przypadkach prowadzenia działalności konkurencyjnej względem Instytutu;
  - c) wprowadzenie mechanizmów kontroli zarządczej przy wyrażaniu zgody pracownikom na dodatkowe zatrudnienie lub prowadzenia działalności gospodarczej w celu weryfikacji zakresu dodatkowej działalności.
11. Odpowiednie zabezpieczanie interesów Instytutu w umowach najmu, w szczególności w zakresie: klauzul waloryzacyjnych, kaucji oraz określania czynszu według cen rynkowych, a także wzmocnienie nadzoru nad prawidłowym stosowaniem klauzul waloryzacyjnych.
12. Zapewnienie w Zasadach rachunkowości wyodrębnienia pod względem finansowym i rachunkowym działalności gospodarczej z głównej działalności Instytutu, stosownie do art. 2 ust. 4 uoib oraz uwzględnienie daty rozpoczęcia eksploatacji oprogramowania księgowego.
13. Wzmocnienie nadzoru nad rzetelnością naliczania odpisu na fundusz rezerwowy oraz zwiększenie jego stanu w stosunku do 2025 r. o brakującą kwotę 6 000 zł.
14. Terminowe sporządzanie rocznego planu finansowego i rocznego planu działalności, stosownie do art. 2a ust. 2 w związku z ust. 4 uoib.
15. Zapewnienie ustalenia przez Radę Naukową Perspektywicznych kierunków działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej, stosownie do art. 29 ust. 2 pkt 6 uoib.

Proszę Pana Dyrektora o przedstawienie, w terminie 30 dni od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykonania zaleceń lub o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Paulina Hennig-Kloska
Minister Klimatu i Środowiska
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/